

XIV

Ова Одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број 08-02-410-2/12

09. марта 2012. године
Сарајево

Министар
Анте Крајина, с. р.

FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

491

На основу члана 44. Закона о заштити становништва од зараznih болести ("Службene новине Federacije BiH", број 29/05), federalni ministar zdravstva, na prijedlog Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, donosi

NAREDBU

O PROGRAMU OBAVEZNHIH IMUNIZACIJA STANOVNIŠTVA PROTIV ZARAZNIH BOLESTI U 2012. GODINI

I - OSNOVNE ODREDBE

Ovom naredbom uredjuje se program obaveznih imunizacija stanovništva protiv zaraznih bolesti u 2012. godini.

Obavezna imunizacija stanovništva protiv zaraznih bolesti na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine vršit će se u 2012. godini po sljedećem programu:

A - IMUNIZACIJA PROTIV DIFTERIJE, TETANUSA I PERTUSISA

Imunizacija protiv difterije, tetanusa i pertusisa vršit će se kombinovanom četverovalentnom DTPa-IPV vakcinom.

Imunizacija se vrši vakcinacijom (primovakcinacija) i revakcinacijom.

1. Vakcinacija

Vakcinacija obuhvata djecu od navršena dva mjeseca do navršenih dvanaest mjeseci života (djeca rođena 2011. i 2012. godine).

Vakcinisanje protiv difterije, tetanusa i pertusisa obavlja se davanjem tri doze, od po 0,5 ml, kombinirane DTPa-IPV vakcine, sa razmakom između pojedinačnih doza od najmanje 30 dana. Vakcina se daje intramuskularno u deltoidni mišić. Ukoliko je razmak između pojedinačnih doza duži od 30 dana, vakcinaciju ne treba ponavljati, već samo nastaviti vakcinisanje dok se ne primi treća doza.

Na isti način vakcinat će se po prvi put (primarno), djeca od navršenih dvanaest mjeseci do navršenih pet godina života, koja nisu ranije vakcinisana.

2. Revakcinacija

Revakcinacija protiv difterije, tetanusa i pertusisa obuhvata svu djecu u petoj godini života (rođena od 2007. godine), koja su potpuno vakcinisana protiv difterije, tetanusa i pertusisa, ako je nakon primarnog vakcinisanja protekla najmanje jedna godina.

Revakcinacija protiv difterije, tetanusa i pertusisa se vrši davanjem jedne doze od 0,5 ml vakcine protiv difterije, tetanusa i acelularnog pertusisa (DTaP), odnosno kombinovane DTPa-IPV vakcine, intramuskularno u deltoidni mišić.

B - IMUNIZACIJA PROTIV DIFTERIJE I TETANUSA

Imunizacija protiv difterije i tetanusa vršit će se kombiniranom DT vakcinom.

Imunizacija se vrši vakcinacijom i revakcinacijom.

1. Vakcinacija

Vakcinacija protiv difterije i tetanusa obuhvata djecu od navršena dva mjeseca do navršenih pet godina života, (rođena 2007. - 2012.), koja se zbog kontraindikacija ne mogu vakcinisati vakcynom protiv difterije, tetanusa i pertusisa.

Vakcinacija se vrši davanjem tri doze odgovarajuće vakcine protiv difterije i tetanusa (DT pediatric), sa razmakom između

pojedinačnih doza od najmanje 30 dana, odnosno 42 dana ukoliko se daje zajedno sa oralnom vakcynom protiv poliomijelitisa (OPV). Vakcina protiv difterije i tetanusa se daje u dozi od 0,5 ml, intramuskularno u deltoidni mišić.

Vakcinacija protiv difterije i tetanusa obuhvata i djecu od navršenih pet do navršenih četrnaest godina života, koja nisu vakcinisana ili ako nemaju dokaza da su vakcinisana.

Vakcinacija djece od navršenih pet do navršenih sedam godina života, (rođena 2005.-2007. godine), vrši se davanjem dvije doze vakcine protiv difterije i tetanusa (DT pediatric). Vakcina se daje u pojedinačnoj dozi od 0,5 ml, intramuskularno u deltoidni mišić, sa razmakom između pojedinačnih doza od najmanje 30 dana, odnosno 42 dana ukoliko se daje zajedno sa oralnom vakcynom protiv poliomijelitisa (OPV).

Vakcinacija djece od navršenih sedam do navršenih četrnaest godina života, (rođena 1998. - 2005. godine) vrši se davanjem dvije doze vakcine protiv difterije i tetanusa (dT pro-adults) u pojedinačnoj dozi od 0,5 ml intramuskularno u deltoidni mišić, sa razmakom između pojedinačnih doza od najmanje 30 dana, odnosno 42 dana ukoliko se daje zajedno sa oralnom vakcynom protiv poliomijelitisa (OPV).

2. Revakcinacija

Revakcinacija protiv difterije i tetanusa obuhvata djecu u četrnaestoj godini života, (rođena 1998. godine), kompletno vakcinisano i revakcinisano protiv difterije, tetanusa i pertusisa, odnosno protiv difterije i tetanusa (DT pediatric, odnosno dT pro-adults).

Revakcinacija protiv difterije i tetanusa obuhvata i djecu koja su vakcinisana po prvi put protiv difterije i tetanusa, ako je od dana potpunog vakcinisanja protekla jedna godina.

Revakcinacija se vrši davanjem jedne doze odgovarajuće vakcine protiv difterije i tetanusa (DT pediatric odnosno dT pro-adults) u dozi od 0,5 ml, intramuskularno u deltoidni mišić.

C - IMUNIZACIJA PROTIV TETANUSA

Imunizacija protiv tetanusa vrši se vakcynom protiv tetanusa.

Imunizacija protiv tetanusa se vrši vakcinacijom i revakcinacijom.

1. Vakcinacija

Vakcinacija protiv tetanusa obuhvata sve osobe od navršenih četrnaest do navršenih osamnaest godina života, (rođena 1994. - 1998. godine), koja ranije nisu vakcinisana ili nemaju dokaze da su vakcinisana.

Vakcinacija protiv tetanusa se vrši davanjem dvije doze odgovarajuće vakcine protiv tetanusa (TT), u dozi od 0,5 ml, intramuskularno u deltoidni mišić, sa razmakom između pojedinačnih doza od jednog do tri mjeseca.

2. Revakcinacija

Revakcinacija obuhvata osobe u osamnaestoj godini života, (rođena 1994. godine), odnosno osobe u završnom razredu srednje škole koje su vakcinisane i revakcinisane protiv difterije, tetanusa i pertusisa, odnosno difterije i tetanusa.

Revakcinacija obuhvata i osobe od navršenih četrnaest do navršenih osamnaest godina života, koje su prvi put vakcinisane protiv tetanusa nakon navršenih četrnaest godina, a kod kojih je protekla jedna godina od dana potpunog vakcinisanja.

Revakcinacija protiv tetanusa se vrši davanjem jedne doze od 0,5 ml, vakcine protiv tetanusa (TT) intramuskularno, u deltoidni mišić.

D - IMUNIZACIJA PROTIV POLIOMIJELITISA

Imunizacija protiv poliomijelitisa vrši se mrvom (IPV), odnosno životom (OPV) vakcynom protiv poliomijelitisa.

Imunizacija se vrši vakcinacijom i revakcinacijom.

1. Vakcinacija

Vakcinacija obuhvata djecu od navršenih dva mjeseca života, (rođena 2011. i 2012. godine) i mora se potpuno provesti do navršenih dvanaest mjeseci života.

Vakcinacija obuhvata i djecu od navršenih dvanaest mjeseci do navršenih četrnaest godina života, (rođena 1998. - 2011. godine), ako ranije nisu vakcinisana ili ako nema dokaza o provedenoj vakcinaciji.

Vakcinacija djece do navršenih pet godina života obavlja se davanjem tri doze, od po 0,5 ml, inaktivne polio vakcine (IPV, odnosno kombinirane DTPa-IPV vakcine), sa razmakom između pojedinačnih doza od najmanje 30 dana, ili sa tri doze žive oralne vakcine (OPV) s razmakom između pojedinačnih doza od 42 dana. IPV i kombinirana DTPa-IPV vakcina se daje intramuskularno u deltoidni mišić, a vakcinisanje OPV-om se vrši ukapavanjem 2 kapi (0,1 ml) u usta djeteta. Ukoliko razmak između pojedinih doza bude duži od 30 dana odnosno 42 dana, vakcinaciju ne treba ponavljati, već nastaviti vakcinisanje do treće doze.

Vakcinisanje djece od šeste do četrnaest godine života obavlja se davanjem tri doze, žive oralne tritipne vakcine (OPV) u razmacima koji ne smiju biti kraći od 42 dana, odnosno davanjem tri doze inaktivne polio vakcine (IPV) sa razmakom između pojedinih doza od najmanje 30 dana.

Vakcinisanje se vrši ukapavanjem dvije kapi OPV vakcine, u dozi od 0,1 ml, u usta djeteta, odnosno davanjem doze od 0,5 ml inaktivne polio vakcine (IPV), intramuskularno u deltoidni mišić.

Ukoliko je razmak između pojedinačnih doza veći od 42 dana, vakcinisanje ne treba ponavljati, već samo nastaviti vakcinisanje do treće doze.

2. Revakcinacija

Prva revakcinacija obuhvata djecu u drugoj godini života (rođena 2010. godine), ako je od dana potpunog vakcinisanja protekla jedna godina.

Druga revakcinacija obuhvata djecu u petoj godini života (rođena 2007. godine).

Treća revakcinacija obuhvata djecu u četrnaestoj godini života (rođena 1998. godine).

Revakcinacija se vrši ukapavanjem dvije kapi oralne polio vakcine (OPV), u dozi od 0,1 ml, u usta djeteta, odnosno davanjem jedne doze od 0,5 ml, inaktivne polio vakcine (IPV), intramuskularno u deltoidni mišić.

E - IMUNIZACIJA PROTIV HEMOFILUSA INFLUENCE TIP b

Imunizacija protiv hemofilusa influence tipa b vrši se vakcinom protiv hemofilusa influence tip b (Hib).

Imunizacija protiv hemofilusa influence tipa b vrši se vakcinacijom (primoimunizacija) i revakcinacijom.

1. Vakcinacija

Vakcinacija djece protiv bolesti izazvanih hemofilusom influence tipa b, obuhvata svu djecu od navršena dva mjeseca do navršenih 12 mjeseci života (rođenu 2011. i 2012. godine).

Vakcinacija djece protiv bolesti izazvanih hemofilusom influence tipa b, vrši se sa dvije doze vakcine protiv hemofilusa influence tipa b (Hib), sa razmakom između pojedinačnih doza od 30 dana.

Vakcina se daje u dozi od 0,5 ml, intramuskularno u anterolateralni dio bedra.

Vakcinacija djece protiv bolesti izazvanih hemofilusom influence tip b obuhvata i djecu od navršenih 12 mjeseci do navršenih 24 mjeseca života, koja nisu vakcinisana primarno ovom vakcynom. Vakcinacija se vrši davanjem jedne doze vakcine protiv hemofilusa influence tip b, od 0,5 ml, intramuskularno u deltoidni mišić.

2. Revakcinacija

Revakcinacija djece protiv bolesti izazvanih hemofilusom influence tip b obuhvata djecu rođenu 2010., odnosno 2011. godine, koja su prethodno primarno vakcinisana, a od potpunog vakcinisanja je prošla najmanje jedna godina.

Revakcinacija se vrši jednom dozom vakcine od 0,5 ml, intramuskularno, u deltoidni mišić.

F - IMUNIZACIJA PROTIV MORBILA, RUBEOLE I PAROTITISA

Imunizaciji protiv morbila, rubeole i parotitisa (MRP) podliježu obavezno djeca od navršenih 12 mjeseci do navršenih 14 godina života i obavlja se vakcinacijom i revakcinacijom.

1. Vakcinacija

Vakcinacija protiv morbila, rubeole i parotitisa, obuhvata svu djecu od navršenih dvanaest mjeseci do navršenih pet godina života (djeca rođena 2011. i 2007. godine).

Ako se iz bilo kojih razloga vakcinacija ne obavi do navršene pete godine vakcinisanje je potrebno obaviti do navršenih 14 godine života (djeca rođena 1998. - 2011. godine).

Vakcinacija protiv morbila, rubeole i parotitisa vrši se jednom dozom od 0,5 ml žive atenuirane, otopljene, MRP vakcine, intramuskularno ili subkutano u deltoidnu regiju.

2. Revakcinacija

Revakcinacija protiv morbila, rubeole i parotitisa obuhvata svu djecu u šestoj godini života, (rođena 2006. godine), odnosno po isteku jedne godine od vakcinisanja. Ukoliko se revakcinacija ne obavi u navedenom roku, dijete treba revakcinisati do četrnaeste godine života (sva djeca dobi do četrnaest godina trebaju primiti dvije doze MRP vakcine).

Revakcinacija obuhvata i svu djecu koja se vakcinisana u dobi od 6 do 14 godina, a od vakcinacije je prošlo najmanje 3 mjeseca.

Revakcinacija protiv morbila, rubeole i parotitisa se vrši davanjem jedne doze od 0,5 ml, otopljene žive, atenuirane, MRP vakcine, intramuskularno ili subkutano u deltoidnu regiju.

Posebne odredbe

U slučaju pojave većih epidemija morbila, uz saglasnost Stručnog savjetodavnog tijela iz člana 64. stava 1. Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/05), mogu se vakcinisati protiv morbila djeca od šest do dvanaest mjeseci života, s tim da se moraju revakcinisati u periodu od petnaest do dvadesetetiri mjeseca života.

Imunizacija protiv morbila i rubeole može se provoditi i kod osoba od 15 do 18 godina života, koje nisu imunizirane ili su nepotpuno imunizirane protiv ovih bolesti (ako nemaju dvije doze morbila, odnosno jednu dozu rubeole).

G - IMUNIZACIJA PROTIV TUBERKULOZE

Imunizacija protiv tuberkuloze obuhvata djecu rođenu 2012. godine i vrši se davanjem jedne doze od 0,05 ml, (prema uputstvu proizvođača) intradermalno, 12 - 24 sata po rođenju, u lijevi deltoidni predio.

Ako se iz bilo kojeg razloga novorođenče ne vakciniše istovremeno sa vakcynom protiv hepatitisa B, vakcnu protiv tuberkuloze dati u prvom mogućem kontaktu sa zdravstvenom službom, bez obzira na vremenski razmak.

Vakcinaciji protiv tuberkuloze, bez prethodnog tuberkulin-skog testiranja, obavezno podliježu i sva djeca do pet godina života (rođena 2007. - 2011. godine), koja nisu iz bilo kojih razloga vakcinisana u navedenom terminu. Vakcinacija se obavlja davanjem jedne doze od 0,1 ml (prema uputstvu proizvođača) intradermalno, u lijevi deltoidni predio.

Dokaz da je vakcinisanje djece uspjelo jest ožiljak na mjestu primjene vakcine koji se kontrolira od tri do šest mjeseci nakon vakcinisanja. Djeca koja nemaju ožiljak ili je prečnik ožiljka manji od 3 mm, vakcinišu se ponovo jednom dozom vakcine protiv tuberkuloze.

H - IMUNIZACIJA PROTIV VIRUSNOG HEPATITISA B

a) Vakcinacija novorođenčadi

Obavezna vakcinacija protiv virusnog hepatitisa B obuhvata svu djecu rođenu u 2012. godini.

Vakcinacija novorođenčadi vrši se davanjem tri doze odgovarajuće vakcine, (pojedinačna doza 10 mikrograma, odnosno 0,5 ml), po šemi vakcinisanja 0, 1, 6 mjeseci.

Prva doza vakcine daje se 12-24 sata po rođenju, davanjem jedne doze od 0,5 ml odgovarajuće vakcine, intramuskularno, u anterolateralni dio bedra.

Druga doza vakcine se daje 1 mjesec nakon prve doze, davanjem jedne doze od 0,5 ml odgovarajuće vakcine, intramuskularno, u anterolateralni dio bedra.

Treća doza vakcine daje se 6 mjeseci nakon prve doze, davanjem jedne doze od 0,5 ml odgovarajuće vakcine, intramuskularno, u anterolateralni dio bedra ili deltoidnu regiju.

Ako se novorođenče ne vakciniše istovremeno sa vakcinom protiv tuberkuloze, vakcini protiv hepatitis B dati u prvom mogućem kontaktu sa zdravstvenom službom, bez obzira na vremenski razmak.

b) Vakcinacija novorođenčadi HBsAg pozitivnih majki

Vakcinacija novorođenčadi HBsAg pozitivnih majki, osim aktivne zaštite vakcinom po shemi 0, 1, 2, 12 mjeseci, osim prve doze vakcine potrebno je istovremeno, ali na različita mjesta, dati odgovarajuću dozu humanog hepatitis B imunoglobulina.

I - IMUNIZACIJA KOMBINIRANOM VAKCINOM

Imunizacija kombiniranim vakcinom može se obaviti:

1. protiv difterije, tetanusa i pertusisa (DTP);
2. protiv difterije i tetanusa (DT);
3. protiv poliomijelitisa (sva 3 tipa, OPV, IPV);
4. protiv morbila, rubeole i parotitisa (MRP);
5. protiv difterije, tetanusa, pertusisa i bolesti izazvanih hemofilusom influence (DTP-Hib);
6. protiv difterije, tetanusa, pertusisa, poliomijelitisa i bolesti izazvanih hemofilusom influence (DTP-IPV-Hib);
7. protiv difterije, tetanusa, pertusisa i poliomijelitisa (DTPa-IPV);
8. drugim kombiniranim vakcinama čije su komponente zastupljene u programu imunizacije.

Istovremena imunizacija može se vršiti davanjem:

- dva ili više mrtvih antigena;
- dva ili više živih antigena;
- više mrtvih i više živih antigena.

Istovremeno imunizacija se može obaviti:

1. protiv tuberkuloze i hepatitis B;
2. protiv poliomijelitisa, difterije i tetanusa;
3. protiv poliomijelitisa, difterije, tetanusa i pertusisa;
4. protiv poliomijelitisa, difterije, tetanusa, pertusisa, hemofilus influence tip b, morbila, rubeole, parotitisa, rota virusa i virusnog hepatitis B.

Razmaci između vakcina koje se daju po kalendaru vakcinacije, ukoliko nije drukčije navedeno u programu, moraju biti najmanje 30 dana, izuzetno kod vakcinacije oralnom polio vakcinom, razmak mora biti 42 dana.

Različite vakcine davati (aplicirati) na različita mjesta.

Vakcine se ne smiju aplicirati intravenozno ni u glutealnu regiju.

J - KONTRAINDIKACIJE ZA PROVOĐENJE IMUNIZACIJE

Obaveznoj imunizaciji protiv zaraznih bolesti ne podlježu osobe kod kojih doktor medicine utvrđi da postoje kontraindikacije.

Kontraindikacije za vakcinaciju protiv odredene zarazne bolesti mogu biti opće i posebne.

a) Opće kontraindikacije za sve imunizacije su:

1. akutne bolesti;
2. febrilna stanja;
3. preosjetljivost na sastojke vakcine;
4. anafilaktička reakcija na prethodnu vakcincu;
5. za žive atenuirane virusne vakcine, još i:
  - stanje oslabljenog imuniteta (imunodeficijencija stečena, prirođena ili u toku malignih bolesti, terapija antimetabolicima, kortikosteroidima - veće doze, alkilirajućim spojevima ili uslijed zračenja);
  - graviditet.

b) Posebne kontraindikacije su:

1. **Za vakcinaciju protiv tuberkuloze:** oštećenje staničnog imuniteta zbog HIV infekcije.
2. **Za vakcinaciju protiv pertusisa:** progresivne bolesti centralnog nervnog sistema (nekontrolirana epilepsija, infantilni spazmi, progresivna encefalopatija), komplika-

cija na prethodnu dozu vakcine (konvulzije, kolaps, stanje slično šoku u toku 48 sati od prethodne doze, encefalopatija u roku od 7 dana od prethodne DTP doze).

3. Za vakcinaciju novorođenčadi protiv hepatitis B: vitalna ugroženost novorođenčeta i Apgar < 7.

Osim kontraindikacija navedenih pod tačkom b) pri imunizaciji protiv pojedinih zaraznih bolesti mogu biti i druge kontraindikacije propisane od strane proizvođača vakcina.

Kontraindikacije za imunizaciju protiv određene zarazne bolesti određuju doktor medicine koji vrši imunizaciju, odnosno pod čijim se nadzorom ona vrši, pregledom osoba koje podlježu obaveznoj imunizaciji i uvidom u zdravstvenu dokumentaciju prije pristupanja imunizaciji.

Kontraindikacije za imunizaciju pojedinih osoba protiv određenih zaraznih bolesti mogu biti privremene ili trajne.

Ako postoje privremene kontraindikacije, upisuju se u osnovnu dokumentaciju i odmah se određuje vrijeme i mjesto naknadne vakcinacije.

Trajne kontraindikacije za imunizaciju protiv određenih zaraznih bolesti određuje Komisija za postvakcinalne reakcije i komplikacije Federalnoga ministarstva zdravstva (čl. 13 Pravilnika o načinu provedbe obavezne imunizacije, imunoprofilakse i hemoprofilakse protiv zaraznih bolesti te o osobama koje se podvrgavaju toj obavezi ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/07, 19/08, 6/10 i 8/11), sastavljena od stručnjaka iz oblasti pedijatrije, infektologije i epidemiologije, a na osnovu nalaza doktora medicine odgovarajuće specijalnosti, odnosno uvida u osnovnu medicinsku dokumentaciju.

Utvrđena trajna kontraindikacija se upisuje u osnovnu dokumentaciju i o tome izdaje potvrda. Komisija za postvakcinalne reakcije i komplikacije donosi preporuke o liječenju postvakcinalnih reakcija i komplikacija.

K - NAČIN PROVOĐENJA IMUNIZACIJE

Obavezna imunizacija protiv određenih zaraznih bolesti obavlja se kontinuirano.

L - KONTINUIRANA IMUNIZACIJA

Kontinuirana imunizacija provodi se cijele godine.

Kontinuirana imunizacija obavezno se provodi u svim područjima općine, a prema utvrđenom kalendaru:

- odmah poslije rođenja protiv tuberkuloze (BCG) i hepatitis B (unutar 12-24 sata);
- sa navršenim jednim mjesecom života protiv hepatitis B;
- sa navršenim dva mjeseca života protiv difterije, tetanusa, pertusisa, poliomijelitisa i hemofilus influence tip b;
- u četvrtom mjesecu života protiv difterije, tetanusa, pertusisa, poliomijelitisa i hemofilus influence tip b;
- sa navršenim šest mjeseci života protiv difterije, tetanusa, pertusisa, poliomijelitisa i hepatitis B;
- sa navršenih dvanaest mjeseci života protiv morbila, rubeole i parotitisa;
- u osamnaestom mjesecu života - revakcinacija protiv poliomijelitisa i hemofilus influence tip b;
- u petoj godini života - revakcinacija protiv difterije, tetanusa, pertusisa i poliomijelitisa;
- u šestoj godini života - revakcinacija protiv morbila, rubeole i parotitisa;
- u četrnaestoj godini - revakcinacija protiv difterije, tetanusa (dT pro adultis) i poliomijelitisa;
- u osamnaestoj godini života - revakcinacija protiv tetanusa.

Kontinuirana imunizacija se provodi sve dok se ne imuniziraju sve osobe koje podlježu obaveznoj imunizaciji, osim osoba kod kojih postoje trajne kontraindikacije.

"Kalendar imunizacija za 2012. godinu" nalazi se u prilogu i čini sastavni dio ove naredbe (Prilog 1.)

M - POSTUPAK SA OTVORENIM BOČICAMA VAKCINA

1. Liofilizirane vakcine: MRP (protiv morbila, rubeole i parotitisa), Rubeole, Hemofilusa influence tip b) i BCG

- (protiv tuberkuloze), upotrijebiti unutar šest sati nakon rastvaranja.
2. Tečne vaccine: OPV, DTP, DT, TT, hepatitis B (multidozne boćice), nakon otvaranja mogu se koristiti i narednih 14 dana.
- Vakcine navedene pod tač. 1. i 2. smiju se koristiti na navedeni način, u skladu sa politikom otvorenih boćica SZO (WHO/V&B/00.09) pod uvjetom da:
- nije istekao rok upotrebe;
  - su skladištene pod određenim uvjetima hladnog lanca;
  - su osigurani svi uvjeti asepse prilikom navlačenja sadržaja boćice;
  - vial monitor (ako je na boćici) nije dosegao tačku odbacivanja;
  - čep boćice nije bio uronjen u vodu.

II - OBAVEZE NADLEŽNIH ZDRAVSTVENIH USTANOVA I ORGANA UPRAVE U POGLEDU PROVOĐENJA PROGRAMA IMUNIZACIJE

Ako u bilo kojem naselju ili u dijelu naselja u kojem se provodi imunizacija broj imuniziranih osoba ne dostigne 95% od broja osoba koje podliježu obaveznoj imunizaciji protiv tih bolesti, mora se obaviti dopunska imunizacija dok se ne postigne propisani postotak.

Kantonalno ministarstvo zdravstva, na prijedlog kantonalnog zavoda za javno zdravstvo, određuje za svaku pripadajuću općinu zdravstvenu ustanovu koja će izvoditi Program imunizacije, kao i način provođenja imunizacije.

Zdravstvena ustanova koja izvodi Program imunizacije će, uz stručnu pomoć nadležnog kantonalnog zavoda za javno zdravstvo, donijeti godišnji plan imunizacije sa podacima o broju obaveznika, vremenu i mjestu izvođenja imunizacije i sastavu tima koji izvodi imunizaciju, najkasnije 15 dana prije početka provođenja Programa imunizacije.

Plan imunizacije treba dostaviti nadležnom kantonalnom zavodu za javno zdravstvo radi ovjere. Tek nakon ovjere plana imunizacije može započeti provođenje Programa imunizacije.

Nadležni općinski organ uprave za oblast zdravstva, dužan je izraditi spiskove za novorođenu djecu, obaveznike za imunizaciju, kao i prikupiti podatke o doseljenoj, odseljenoj i umrloj djeci i omladinici u dobi do navršenih 18 godina života.

Izradene spiskove i podatke treba dostaviti zdravstvenoj ustanovi radi uspostavljanja kartoteke.

Zdravstvene ustanove, obavezne su odrediti mjesto i vrijeme obavljanja imunizacije i pojedinačnim pozivima pozvati sve obaveznike na imunizaciju.

Za maloljetnike poziv se upućuje roditelju ili staratelju uz naznaku prezimena i imena maloljetnika koji podliježe imunizaciji.

Izuzetno, poziv se neće dostavljati učenicima osnovnih i srednjih škola.

Zdravstvena ustanova - vakcinacioni centar obavezna je pismenim putem izvestiti školu o polaznicima određenih razreda koji podliježu imunizaciji, o mjestu i vremenu obavljanja imunizacije, te održati prethodni sastanak s roditeljima učenika koja će se imunizirati.

Imunizacija učenika pojedinih razreda obavlja se u pravilu za vrijeme trajanja nastave u prostorijama zdravstvene ustanove ili prikladnim prostorijama škole.

Škole su obavezne na osnovu primljene obavijesti dovesti na imunizaciju sve učenike koji podliježu imunizaciji od određenih zaraznih bolesti.

Doktor medicine koji prilikom imunizacije utvrdi postojanje uzgredne pojave, u svakom pojedinom slučaju, shodno stručno-metodološkom uputstvu, obavezno odmah, a najkasnije u toku 24 sata obaveštava Zavod za javno zdravstvo Federacije

Bosne i Hercegovine i nadležni kantonalni zavod za javno zdravstvo, na obrascu "Prijava postvakcinalnih komplikacija", a u slučaju težih uzgrednih pojava ili iznenadne smrti i telefonom.

Zdravstvene ustanove koje koriste vaccine obavezne su da rukuju vakcinama pod odgovarajućim režimom "hladnog lanca".

Za rad na imunizaciji sa vakcinom koja se daje parenteralno, zdravstvene ustanove koje provode imunizaciju, moraju imati pripremljene ampule adrenalina, kortizonskog preparata sa brzim djelovanjem, kalcijuma za intravenoznu primjenu i antihistaminskih preparata.

Za rad na imunizaciji sa vakcinom koja se daje parenteralno, zdravstvene ustanove koje sprovode imunizaciju dužne su za svaku osobu koja pristupi imunizaciji da osiguraju jednu špricu i jednu iglu za jednokratnu upotrebu.

III - EVIDENCIJE I IZVJEŠTAVANJA O OBAVLJENOJ IMUNIZACIJI

Zdravstvene ustanove koje obavljaju obaveznu imunizaciju obavezne su voditi evidenciju o izvršenoj imunizaciji za svaku osobu koja podliježe toj imunizaciji.

Svi podaci o izvršenoj imunizaciji unose se u osnovnu dokumentaciju obaveznika vakcinisanja - "Karton vakcinacije" koji se nalazi u kartoteci punkta za vakcinaciju kojem gravitira osoba koja se vakciniše. Isti podaci unose se u "Iskaznicu vakcinisanja" koja predstavlja osobnu dokumentaciju i koju vakcinisana osoba zadržava kod sebe.

Zdravstvena ustanova koja obavlja imunizaciju dužna je napraviti godišnji plan imunizacije i dostaviti ga nadležnom kantonalnom zavodu za javno zdravstvo, a ovaj Zavodu za javno zdravstvo Federacije BiH najkasnije do 1. februara za tekuću godinu.

Zdravstvene ustanove koje provode Program imunizacije obavezne su dostaviti mjesечni izvještaj o izvršenoj imunizaciji i potrošnji vakcina na propisanom obrascu nadležnom kantonalnom zavodu za javno zdravstvo i to najkasnije do 10. u mjesecu za prethodni mjesec, a godišnji izvještaj dostavlja najkasnije do 1. februara za proteklu kalendarsku godinu.

Nadležni kantonalni zavod za javno zdravstvo sastavlja zbirni mjesечni izvještaj o provedenoj vakcinaciji i potrošnji vakcina na svom području, i dostavlja ga Zavodu za javno zdravstvo Federacije BiH i to najkasnije do 20. u mjesecu, za prethodni mjesec, a godišnji izvještaj dostavlja najkasnije do 15. marta za proteklu kalendarsku godinu.

Provjera vakcinarnog statusa obavezno se vrši:

1. Prilikom upisa u sve vrste predškolskih ustanova;
2. Prilikom upisa u sve vrste škola od osnovnih do visokih;
3. Prije izvođenja imunizacije po epidemiološkim indikacijama;
4. Prilikom prijema djece i omladine na bolničko liječenje;
5. Prilikom prijema u radni odnos;
6. Prilikom svake posjeti lijekaru (novorođenčadi, male djece, predškolske i školske djece i omladine);
7. Prilikom prijema djece u dječake i studentske domove;
8. Prilikom prijema osoba u kolektivne smještaje.

Provjera se sastoji u pružanju dokaza odgovornoj osobi, podnošenjem odgovarajuće dokumentacije o svim prethodnim imunizacijama.

Na osnovu utvrđenog statusa o prethodnim imunizacijama, vrši se vakcinacija, odnosno revakcinacija u skladu sa ovim Programom.

IV - ZAVRŠNA ODREDBA

Ova Naredba stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-37-1615/12
08. marta 2012. godine
Sarajevo

Ministar
Prof. dr. **Rusmir Mesihović**, s. r.

P r i l o g 1.**KALENDAR IMUNIZACIJE ZA 2012.GODINU**

Dob	Vrsta vakcine	Napomena
Po rođenju	HepB 1+BCG	Hep B odmah po rođenju, najbolje u roku od 12-24 sata
1 mjesec	HepB 2	
2 mjeseca	DTPa-IPV 1 + Hib 1	
4 mjeseca	DTPa-IPV 2 + Hib 2	Razmak između pojedinih doza najmanje 30 dana
6 mjeseci	DTPa-IPV3 + HepB 3	
12 mjeseci	MRP 1	
18 mjeseci	Hib 3 + OPV 1	
5 godina	DTaPer-IPV	
6 godina	MRP 2	
14 godina	dT + OPV 3	Završni razred osnovne škole
18 godina	TT	Završni razred srednje škole

Tumač skraćenica:

- **BCG** – Bacille Calmette-Guérin-vakcina protiv tuberkuloze
- **HepB** – vakcina protiv hepatitisa B
- **Hib** – vakcina protiv hemofilusa influence tip b
- **DTPa** – vakcina protiv difterije, tetanusa i pertusisa (acelularno)
- **DTPa-IPV** – kombinirana vakcina protiv difterije, tetanusa, pertusisa (acelularno) i inaktivna vakcina protiv poliomijelitisa
- **OPV** – oralna vakcina protiv poliomijelitisa
- **IPV** – inaktivna vakcina protiv poliomijelitisa
- **MRP** – vakcina protiv morbila, rubeole i parotitisa
- **DT (pediatric)** - vakcina protiv difterije i tetanusa za djecu do 7 godina
- **dT (pro adultis)** – vakcina protiv difterije i tetanusa za djecu stariju od 7 godina
- **TT**- vakcina protiv tetanusa

Kanton _____

Zdravstvena ustanova _____

IZVJEŠTAJ O OBAVEZNIM IMUNIZACIJAMA PROTIV ZARAZNIH BOLESTI

za _____ mjesec 20 godine

Vrsta vakcine	Ciljana grupa /kohorta/ djece prema kalendaru imunizacije			Djeca drugih dobnih grupa /nevakcinisana prema kalendaru imunizacije/		
	Broj planiranih	Broj imuniziranih	%	Broj planiranih	Broj imuniziranih	%
	1	2	3	4	5	6
VAKCINACIJA	BCG					
	HepB 1					
	HepB 2					
	HepB 3					
	DTPa- IPV 1					
	DTPa- IPV 2					
	DTPa- IPV 3					
	Hib 1					
	Hib 2					
REVAKCINACIJA	MRP					
	Hib					
	OPV 1					
	DTPa-IPV					
	OPV 2					
	MRP					
	dT (pro adult.)					
	OPV 3					
	TT					

Napomena :

Datum: _____

Odgovorna osoba

Kanton_____

Zdravstvena ustanova_____

GODIŠNJI PLAN IMUNIZACIJE

za 20__ godinu

Vakcina	Broj planirane djece prema kalendaru imunizacije (ciljana grupa)	Broj planirane nevakcinisane djece drugih dobnih grupa	Ukupno
VAKCINACIJA	BCG		
	HepB (3 doze)		
	DTPa-IPV (3 doze)		
	Hib (2 doze)		
	DT pediatric		
	MRP		
REVAKCINACIJA	Hib		
	OPV 1		
	DTPa-IPV		
	OPV 2		
	MRP		
	dT (pro adul.)		
	OPV 3		
	DT pediatric		
	TT		

Datum:_____

Odgovorna osoba

Kanton _____

Zdravstvena ustanova _____

IZVJEŠTAJ O POTROŠNJI VAKCINA

Za ____ mjesec 20 ____ godine

Vakcina	Broj doza na početku mjeseca	Broj zaprimaljenih doza vakcina u toku mjeseca	Broj utrošenih doza vakcina u toku mjeseca	Broj odbačenih doza vakcina u toku mjeseca	Broj preostalih doza vakcina na kraju mjeseca
BCG					
HepB monodozni					
HepB multidozni					
DTPa-IPV					
OPV					
Hib					
MRP					
DTPa					
DT pediatric					
dT (pro adultis)					
TT					

**IZVJEŠTAJ O PROVEDENIM IMUNIZACIJAMA PO OPŠTINAMA U ____ GODINI
ZA KANTON _____**

Opština ►	Ciljna dobra grupa	Druge dobre grupe										
Broj vakcinisanih	Br.vakciniša- nih	Br.vakciniša- nih										
► Vrsta vakcine	BCG	HepB 1	HepB 2	HepB 3	DTPa- IPV 1	DTPa- IPV 2	DTPa- IPV 3	Hib 1	Hib 2	MRP	Hib	OPV 1
												DTPa- IPV
												OPV 2
												MRP
												DT (pro adul.)
												OPV 3
												TT

Napomena:
Datum: _____

Odgovorna osoba: _____

PRIJAVA POSTVAKCINALNIH KOMPLIKACIJA

Demografski podaci

PREZIME I IME OCA:	IME:	Datum rođenja: dd/mm/ gggg .. / .. / .. .	Matični broj:
Adresa:		Pol (zaokruži): M / Ž	Mjesto:
Opština:		Kanton:	
Zdravstvena ustanova:		Ime ljekara:	

APLICIRANE VAKCINE	Doza	Mjesto aplikacije	Serijski broj	Proizvođač	Rok trajanja

Datum vakcinacije	Datum početka postv.kompl	Vrijeme trajanja	Datum prijave

Zaokružite kvadratič i opišite postvakcinalnu komplikaciju: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Toksični šok sindrom ☐ Sepsa ☐ Absces; a) sterilni b) bakterijski ☐ Limfadenitis: a) > 1.5 cm b) supurativni ☐ Teže druge reakcije (opisati): <ul style="list-style-type: none"> ☐ Druge komplikacije (navedi): 	Raniji podaci o postvakcinalnim reakcijama i alergijama:
Oporavljen:	DA / NE Datum: dd/mm/gg
Hospitalizovan:	DA / NE Datum: dd/mm/gg
Umro:	DA / NE Datum: dd/mm/gg
Datum prijema prijeve:	Potpis ljekara:
Broj evidencije prijema:	Datum: dd/mm/gg

Kanton _____

Zdravstvena ustanova/porodilište _____

**IZVJEŠTAJ O PROVEDENIM IMUNIZACIJAMA U PORODILIŠTU
za _____ mjesec 20 _____ godine**

Vakcina	Broj živorođenih	Broj vakcinisanih	%
BCG			
Hepatitis B			

**IZVJEŠTAJ O POTROŠNJI VAKCINA U PORODILIŠTU
za _____ mjesec 20 _____ godine**

Vakcina	Broj doza vakcina na početku mjeseca	Broj zaprimljenih doza vakcina u toku mjeseca	Broj utrošenih doza u toku mjeseca	Broj odbačenih doza vakcina u toku mjeseca**	Broj preostalih doza na kraju mjeseca
BCG					
Hepatitis B					

** Iste kao rok valjanosti, nepravilno skladištenje, odbačene, nepotrošene bočice itd.

Datum: _____

Odgovorna osoba _____

Kanton:

ZBIRNI IZVJEŠTAJ O PROVEDENIM IMUNIZACIJAMA PO PORODILIŠTIMA KANTONA
za _____ mjesec 20 _____ godine

Vakcina ►	BCG	Hepatitis B
Porodilišta ▼	Zivotredeni Broj vakcina na početku mjeseca	Zivotredeni Broj vakcina na početku mjeseca
Kanton UKUPNO		

ZBIRNI IZVJEŠTAJ O POTROŠNJI VAKCINA PO PORODILIŠTIMA KANTONA
za _____ mjesec 20 _____ godine

VAKCINE ►	BCG	Hepatitis B							
Porodilišta ▼	Broj doza vakcina na početku mjeseca	Broj utrošenih doza tokom mjeseca	Broj odbačenih doza tokom mjeseca	Broj preostalih doza na kraju mjeseca	Broj zaprmljenih doza tokom mjeseca	Broj doza vakcina na početku mjeseca	Broj utrošenih doza tokom mjeseca	Broj odbačenih doza tokom mjeseca	Broj preostalih doza na kraju mjeseca
Kanton UKUPNO									

Datum:

Odgovorna osoba

Temeljem članka 44. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/05), federalni ministar zdravstva, na prijedlog Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, donosi

NAREDBU

O PROGRAMU OBVEZNIH IMUNIZACIJA PUČANSTVA PROTIV ZARAZNIH BOLESTI U 2012. GODINI

I - TEMELJENE ODREDBE

Ovom naredbom uređuje se program obveznih imunizacija pučanstva protiv zaraznih bolesti u 2012. godini.

Obvezna imunizacija pučanstva protiv zaraznih bolesti na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine obavlјat će se u 2012. godini po sljedećem programu:

A - IMUNIZACIJA PROTIV DIFTERIJE, TETANUSA I PERTUSISA

Imunizacija protiv difterije, tetanusa i pertusisa obavlјat će se kombiniranim četveroivalentnim DTPa-IPV cjepivom.

Imunizacija se obavlja cijepljenjem (primovakcinacija) i docjepljivanjem.

1. Cijepljenje

Cijepljenje obuhvata djecu od navršena dva mjeseca do navršenih dvanaest mjeseci života (djeca rođena 2011. i 2012. godine).

Cijepljenje protiv difterije, tetanusa i pertusisa obavlja se davanjem tri doze, od po 0,5 ml, kombiniranog DTPa-IPV cjepiva, sa razmakom između pojedinačnih doza od najmanje 30 dana. Cjepivo se daje intramuskularno u deltoidni mišić. Ukoliko je razmak između pojedinačnih doza dulji od 30 dana, cijepljenje ne treba ponavljati, već samo nastaviti cijepljenje dok se ne primi treća doza.

Na isti način cijepit će se po prvi put (primarno), djeca od navršenih dvanaest mjeseci do navršenih pet godina života, koja nisu ranije cijepljene.

2. Docjepljivanje

Docjepljivanje protiv difterije, tetanusa i pertusisa obuhvata svu djecu u petoj godini života (rođena od 2007. godine), koja su potpuno cijepljena protiv difterije, tetanusa i pertusisa, ako je nakon primarnog cijepljenja protekla najmanje jedna godina.

Docjepljivanje protiv difterije, tetanusa i pertusisa se obavlja davanjem jedne doze od 0,5 ml cjepiva protiv difterije, tetanusa i acelularnog pertusisa (DTaP), odnosno kombiniranog DTPa-IPV cjepiva, intramuskularno u deltoidni mišić.

B - IMUNIZACIJA PROTIV DIFTERIJE I TETANUSA

Imunizacija protiv difterije i tetanusa obavlјat će se kombiniranim DT cjepivom.

Imunizacija se obavlja cijepljenjem i docjepljivanjem.

1. Cijepljenje

Cijepljenje protiv difterije i tetanusa obuhvata djecu od navršena dva mjeseca do navršenih pet godina života, (rođena 2007. - 2012.), koja se zbog kontraindikacija ne mogu cijepiti cjepivom protiv difterije, tetanusa i pertusisa.

Cijepljenje se obavlja davanjem tri doze odgovarajućeg cjepiva protiv difterije i tetanusa (DT pediatric), sa razmakom između pojedinačnih doza od najmanje 30 dana, odnosno 42 dana ukoliko se daje zajedno sa oralnim cjepivom protiv poliomijelitisa (OPV). Cjepivo protiv difterije i tetanusa se daje u dozi od 0,5 ml, intramuskularno u deltoidni mišić.

Cijepljenje protiv difterije i tetanusa obuhvata i djecu od navršenih pet do navršenih četrnaest godina života, koja nisu cijepljena ili ako nemaju dokaza da su cijepljena.

Cijepljenje djece od navršenih pet do navršenih sedam godina života, (rođena 2005.-2007. godine), obavlja se davanjem dvije doze cjepiva protiv difterije i tetanusa (DT- pediatric).

Cjepivo se daje u pojedinačnoj dozi od 0,5 ml, intramuskularno u deltoidni mišić, sa razmakom između pojedinačnih doza od najmanje 30 dana, odnosno 42 dana ukoliko se daje zajedno sa oralnim cjepivom protiv poliomijelitisa (OPV).

Cijepljenje djece od navršenih sedam do navršenih četrnaest godina života, (rođena 1998. - 2005. godine) obavlja se davanjem dvije doze cjepiva protiv difterije i tetanusa (dT pro-adultis) u pojedinačnoj dozi od 0,5 ml intramuskularno u deltoidni mišić, sa razmakom između pojedinačnih doza od najmanje 30 dana, odnosno 42 dana ukoliko se daje zajedno sa oralnim cjepivom protiv poliomijelitisa (OPV).

2. Docjepljivanje

Docjepljivanje protiv difterije i tetanusa obuhvata djecu u četrnaestoj godini života, (rođena 1998. godine), kompletno cijepljenu i docijepljenu protiv difterije, tetanusa i pertusisa, odnosno protiv difterije i tetanusa (DT pediatric, odnosno dT pro-adultis).

Docjepljivanje protiv difterije i tetanusa obuhvata i djecu koja su cijepljena po prvi put protiv difterije i tetanusa, ako je od dana potpunog cijepljenja protekla jedna godina.

Docjepljivanje se obavlja davanjem jedne doze odgovarajućeg cjepiva protiv difterije i tetanusa (DT pediatric odnosno dT pro-adultis) u dozi od 0,5 ml, intramuskularno u deltoidni mišić.

C - IMUNIZACIJA PROTIV TETANUSA

Imunizacija protiv tetanusa obavlja se cjepivom protiv tetanusa.

Imunizacija protiv tetanusa se obavlja cjepivom i docjepljivanjem.

1. Cijepljenje

Cijepljenje protiv tetanusa obuhvata sve osobe od navršenih četrnaest do navršenih osamnaest godina života, (rođena 1994.-1998. godine), koje ranije nisu cijepljene ili nemaju dokaze da su cijepljene.

Cijepljenje protiv tetanusa se obavlja davanjem dvije doze odgovarajuće vakcine protiv tetanusa (TT), u dozi od 0,5 ml, intramuskularno u deltoidni mišić, sa razmakom između pojedinačnih doza od jednog do tri mjeseca.

2. Docjepljivanje

Docjepljivanje obuhvata osobe u osamnaestoj godini života, (rođena 1994. godine), odnosno osobe u završnom razredu srednje škole koje su cijepljena i docijepljena protiv difterije, tetanusa i pertusisa, odnosno difterije i tetanusa.

Docjepljivanje obuhvata i osobe u navršenih četrnaest do navršenih osamnaest godina života, koje su prvi put cijepljene protiv tetanusa nakon navršenih četrnaest godina, a kod kojih je protekla jedna godina od dana potpunog cijepljenja.

Docjepljivanje protiv tetanusa se obavlja davanjem jedne doze od 0,5 ml, cjepiva protiv tetanusa (TT) intramuskularno, u deltoidni mišić.

D - IMUNIZACIJA PROTIV POLIOMIJELITISA

Imunizacija protiv poliomijelitisa obavlja se mrvim (IPV), odnosno živim (OPV) cjepivom protiv poliomijelitisa.

Imunizacija se obavlja cijepljenjem i docjepljivanjem.

1. Cijepljenje

Cijepljenje obuhvata djecu od navršenih dva mjeseca života, (rođena 2011. i 2012. godine) i mora se potpuno provesti do navršenih dvanaest mjeseci života.

Cijepljenje obuhvata i djecu od navršenih dvanaest mjeseci do navršenih četrnaest godina života, (rođena 1998.-2011. godine), ako ranije nisu cijepljena ili ako nema dokaza o provedenom cijepljenju.

Cijepljenje djece do navršenih pet godina života obavlja se davanjem tri doze, od po 0,5 ml, inaktivnog polio cjepiva (IPV, odnosno kombiniranog DTPa-IPV cjepiva), sa razmakom između pojedinačnih doza od najmanje 30 dana, ili sa tri doze živog oralnog cjepiva (OPV) s razmakom između pojedinačnih doza od 42 dana. IPV i kombinirano DTPa-IPV cjepivo se daje

intramuskularno u deltoidni mišić, a cijepljenje OPV-om se obavlja ukapavanjem 2 kapi (0,1 ml) u usta djeteta. Ukoliko razmak između pojedinih doza bude duži od 30 dana odnosno 42 dana, cijepljenje ne treba ponavljati, već nastaviti cijepljenje do treće doze.

Cijepljenje djece od šeste do četrnaeste godine života obavlja se davanjem tri doze, živog oralnog tritipnog cjepiva (OPV) u razmacima koji ne smiju biti kraći od 42 dana, odnosno davanjem tri doze inaktivnog polio cjepiva (IPV) sa razmakom između pojedinih doza od najmanje 30 dana.

Cijepljenje se obavlja ukapavanjem dvije kapi OPV cjepiva, u dozi od 0,1 ml, u usta djeteta, odnosno davanjem doze od 0,5 ml inaktivnog polio cjepiva (IPV), intramuskularno u deltoidni mišić.

Ukoliko je razmak između pojedinačnih doza veći od 42 dana, cijepljenje ne treba ponavljati, već samo nastaviti cijepljenje do treće doze.

2. Docjepljivanje

Prvo docjepljivanje obuhvata djecu u drugoj godini života (rođena 2010. godine), ako je od dana potpunog cijepljenja protekla jedna godina.

Druge docjepljivanje obuhvata djecu u petoj godini života (rođena 2007. godine).

Treće docjepljivanje obuhvata djecu u četrnaestoj godini života (rođena 1998. godine).

Docjepljivanje se obavlja ukapavanjem dvije kapi oralne polio vakcine (OPV), u dozi od 0,1 ml, u usta djeteta, odnosno davanjem jedne doze od 0,5 ml, inaktivnog polio cjepiva (IPV), intramuskularno u deltoidni mišić.

E - IMUNIZACIJA PROTIV HEMOFILUSA INFLUENCE TIP b

Imunizacija protiv hemofilusa influence tipa b obavlja se cjepivom protiv hemofilusa influence tip b (Hib).

Imunizacija protiv hemofilusa influence tipa b obavlja se cijepljenjem (primoimunizacija) i docjepljivanjem.

1. Cijepljenje

Cijepljenje djece protiv bolesti izazvanih hemofilusom influence tipa b, obuhvata svu djecu od navršena dva mjeseca do navršenih 12 mjeseci života (rođenu 2011. i 2012. godine).

Cijepljenje djece protiv bolesti izazvanih hemofilusom influence tipa b, obavlja se sa dvije doze cjepiva protiv hemofilusa influence tipa b (Hib), sa razmakom između pojedinačnih doza od 30 dana.

Cjepivo se daje u dozi od 0,5 ml, intramuskularno u anterolateralni dio bedra.

Cijepljenje djece protiv bolesti izazvanih hemofilusom influence tipa b obuhvata i djecu od navršenih 12 mjeseci do navršenih 24 mjeseca života, koja nisu cijepljena primarno ovim cjepivom. Cijepljenje se obavlja davanjem jedne doze cjepiva protiv hemofilusa influence tip b, od 0,5 ml, intramuskularno u deltoidni mišić.

2. Docjepljivanje

Docjepljivanje djece protiv bolesti izazvanih hemofilusom influence tip b obuhvata djecu rođenu 2010., odnosno 2011. godine, koja su prethodno primarno cijepljena, a od potpunog cijepljenja je prošla najmanje jedna godina.

Docjepljivanje se obavlja jednom dozom vakcine od 0,5 ml, intramuskularno, u deltoidni mišić.

F - IMUNIZACIJA PROTIV MORBILA, RUBEOLE I PAROTITISA

Imunizaciji protiv morbila, rubeole i parotitisa (MRP) podliježu obvezno djeca od navršenih 12 mjeseci do navršenih 14 godina života i obavlja se cijepljenjem i docjepljivanjem.

1. Cijepljenje

Cijepljenje protiv morbila, rubeole i parotitisa, obuhvata svu djecu od navršenih dvanaest mjeseci do navršenih pet godina života (djeca rođena 2011. i 2007. godine).

Ako se iz bilo kojih razloga cijepljenje ne obavi do navršene pete godine cijepljenje je potrebno obaviti do navršenih 14 godine života (djeca rođena 1998. - 2011. godine).

Cijepljenje protiv morbila, rubeole i parotitisa obavlja se jednom dozom od 0,5 ml žive atenuirane, otopljene, MRP vakcine, intramuskularno ili subkutano u deltoidnu regiju.

2. Docjepljivanje

Docjepljivanje protiv morbila, rubeole i parotitisa obuhvata svu djecu u šestoj godini života, (rođena 2006. godine), odnosno po isteku jedne godine od cijepljenja. Ukoliko se docjepljivanje ne obavi u navedenom roku, dijete treba docijepiti do četrnaeste godine života (sva djeca dobi do četrnaest godina trebaju primiti dvije doze MRP cjepiva).

Docjepljivanje obuhvata i svu djecu koja su cijepljena u dobi od 6 do 14 godina, a od cijepljenja je prošlo najmanje 3 mjeseca.

Docjepljivanje protiv morbila, rubeole i parotitisa se obavlja davanjem jedne doze od 0,5ml, otopljene žive, atenuirane, MRP vakcine, intramuskularno ili subkutano u deltoidnu regiju.

Zasebne odredbe

U slučaju pojave većih epidemija morbila, uz suglasnost Stručnog savjetodavnog tijela iz članka 64. stavak 1. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/05), mogu se cijepiti protiv morbila djeca od šest do dvanaest mjeseci života, s tim da se moraju docijepiti u periodu od petnaest do dvadesetčetiri mjeseca života.

Imunizacija protiv morbila i rubeole može se provoditi i kod osoba od 15 do 18 godina života, koje nisu imunizirane ili su nepotpuno imunizirane protiv ovih bolesti (ako nemaju dvije doze morbila, odnosno jednu dozu rubeole).

G - IMUNIZACIJA PROTIV TUBERKULOZE

Imunizacija protiv tuberkuloze obuhvata djecu rođenu 2012. godine i obavlja se davanjem jedne doze od 0,05 ml, (prema uputu proizvođača) intradermalno, 12 - 24 sata po rođenju, u lijevi deltoidni predio.

Ako se iz bilo kojeg razloga novorodenče ne cijepi istodobno sa cjepivom protiv hepatitisa B, cjepivo protiv tuberkuloze dati u prvom mogućem kontaktu sa zdravstvenom službom, bez obzira na vremenski razmak.

Cijepljenju protiv tuberkuloze, bez prethodnog tuberkulin-skog testiranja, obvezno podliježu i sva djeca do pet godina života, (rođena 2007. - 2011. godine), koja nisu iz bilo kojih razloga cijepljena u navedenom terminu. Cijepljenje se obavlja davanjem jedne doze od 0,1 ml (prema uputi proizvođača) intradermalno, u lijevi deltoidni predio.

Dokaz da je cijepljenje djece uspjelo jest ožiljak na mjestu primjene vakcine koji se kontrolira od tri do šest mjeseci nakon cijepljenja. Djeca koja nemaju ožiljak ili je promjer ožiljka manji od 3 mm cijepe se ponovo jednom dozom vakcine protiv tuberkuloze.

H - IMUNIZACIJA PROTIV VIRUSNOG HEPATITISA B

a) Cijepljenje novorodenčadi

Obvezno cijepljenje protiv virusnog hepatitisa B obuhvata svu djecu rođenu u 2012. godini.

Cijepljenje novorodenčadi obavlja se davanjem tri doze odgovarajućeg cjepiva, (pojedinačna doza 10 mikrograma, odnosno 0,5 ml), po shemi cijepljenja 0, 1, 6 mjeseci.

Prva doza cjepiva daje se 12-24 sata po rođenju, davanjem jedne doze od 0,5 ml odgovarajućeg cjepiva, intramuskularno, u anterolateralni dio bedra.

Druga doza cjepiva se daje 1 mjesec nakon prve doze, davanjem jedne doze od 0,5 ml odgovarajućeg cjepiva, intramuskularno, u anterolateralni dio bedra.

Treća doza cjepiva daje se 6 mjeseci nakon prve doze, davanjem jedne doze od 0,5 ml odgovarajućeg cjepiva, intramuskularno, u anterolateralni dio bedra ili deltoidnu regiju.

Ako se novorodenče ne cijepi istodobno sa cjepivom protiv tuberkuloze, cijepljenje protiv hepatitisa B dati u prvom

mogućem kontaktu sa zdravstvenom službom, bez obzira na vremenski razmak.

b) Cijepljenje novorodenčadi HBsAg pozitivnih majki

Cijepljenje novorodenčadi HBsAg pozitivnih majki, osim aktivne zaštite cijepivom po shemi 0, 1, 2, 12 mjeseci, osim prve doze cijepiva potrebno je istodobno, ali na različita mjesta, dati odgovarajuću dozu humanog hepatitis B imunoglobulina.

I - IMUNIZACIJA KOMBINIRANIM CJEPIVOM

Imunizacija kombiniranim cijepivom može se obaviti:

1. protiv difterije, tetanusa i pertusisa (DTP);
2. protiv difterije i tetanusa (DT);
3. protiv poliomijelitisa (sva 3 tipa, OPV, IPV);
4. protiv morbila, rubeole i parotitisa (MRP);
5. protiv difterije, tetanusa, pertusisa i bolesti izazvanih hemofilusom influence (DTP-Hib);
6. protiv difterije, tetanusa, pertusisa, poliomijelitisa i bolesti izazvanih hemofilusom influence (DTP-IPV-Hib);
7. protiv difterije, tetanusa, pertusisa i poliomijelitisa (DTPa-IPV),
8. drugim kombiniranim cijepivom čije su komponente zastupljene u programu imunizacije.

Istodobna imunizacija može se obaviti davanjem:

- dva ili više mrtvih antigena;
- dva ili više živih antigena;
- više mrtvih i više živih antigena.

Istodobno imunizacija se može obaviti:

1. protiv tuberkuloze i hepatitis B;
2. protiv poliomijelitisa, difterije i tetanusa;
3. protiv poliomijelitisa, difterije, tetanusa i pertusisa;
4. protiv poliomijelitisa, difterije, tetanusa, pertusisa, hemofilus influence tip b, morbila, rubeole, parotitisa, rota virusa i virusnog hepatitis B.

Razmaci između cijepiva koja se daju po kalendaru cijepljenja, ukoliko nije drukčije navedeno u programu, moraju biti najmanje 30 dana, izuzetno kod cijepljenja oralnim polio cijepivom, razmak mora biti 42 dana.

Različita cijepiva davati (aplicirati) na različita mjesta.

Cijepiva se ne smiju aplicirati intravenozno ni u glutealnu regiju.

J - KONTRAINDIKACIJE ZA PROVEDBU

IMUNIZACIJE

Obveznom cijepljenju protiv zaraznih bolesti ne podliježu osobe kod kojih liječnik medicine utvrdi da postoje kontraindikacije.

Kontraindikacije za cijepljenje protiv određene zarazne bolesti mogu biti opće i posebne.

a) Opće kontraindikacije za sve imunizacije su:

1. akutne bolesti;
2. febrilna stanja;
3. preosjetljivost na sastojke cijepiva;
4. anafilaktička reakcija na prethodno cijepivo;
5. za živa atenuirana virusna cijepiva, još i:
  - stanje oslabljenog imuniteta (imunodeficijencija stecena, prirođena ili u tijeku malignih bolesti, terapija antimetabolicima, kortikosteroidima-veće doze, alkilirajućim spojevima ili uslijed zračenja);
  - graviditet.

b) Posebne kontraindikacije su:

1. Za cijepljenje protiv tuberkuloze: oštećenje staničnog imuniteta zbog HIV infekcije.
2. Za cijepljenje protiv pertusisa: progresivne bolesti centralnog nervnog sustava (nekontrolirana epilepsija, infantilni spazmi, progresivna encefalopatija), komplikacija na prethodnu dozu cijepiva (konvulzije, kolaps, stanje slično šoku u toku 48 sati od prethodne doze, encefalopatija u roku od 7 dana od prethodne DTP doze).

3. Za cijepljenje novorodenčadi protiv hepatitis B: vitalna ugroženost novorodenčeta i Apgar < 7.

Osim kontraindikacija navedenih pod točkom b) pri imunizaciji protiv pojedinih zaraznih bolesti mogu biti i druge kontraindikacije propisane od strane proizvođača cijepiva.

Kontraindikacije za imunizaciju protiv određene zarazne bolesti određuje liječnik medicine koji obavlja imunizaciju, odnosno pod čijim se nadzorom ona obavlja, pregledom osoba koje podliježu obveznoj imunizaciji i uvidom u zdravstvenu dokumentaciju prije pristupanja imunizaciji.

Kontraindikacije za imunizaciju pojedinih lica protiv određenih zaraznih bolesti mogu biti privremene ili trajne.

Ako postoje privremene kontraindikacije, upisuju se u osnovnu dokumentaciju i odmah se određuje vrijeme i mjesto naknadnog cijepljenja.

Trajne kontraindikacije za imunizaciju protiv određenih zaraznih bolesti određuje Povjerenstvo za postvakinalne reakcije i komplikacije Federalnoga ministarstva zdravstva (čl.13 Pravilnika o načinu provedbe obvezne imunizacije, imunoprofilakse i hemopropofilakse protiv zaraznih bolesti te o osobama koje se podvrgavaju toj obvezi ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/07, 19/08, 6/10 i 8/11), sastavljena od stručnjaka iz oblasti pedijatrije, infektologije i epidemiologije, a temeljem nalaza doktora medicine odgovarajuće specijalnosti, odnosno uvida u osnovnu medicinsku dokumentaciju.

Utvrđena trajna kontraindikacija se upisuje u osnovnu dokumentaciju i o tome izdaje potvrda. Povjerenstvo za postvakinalne reakcije i komplikacije donosi preporuke o liječenju postvakinalnih reakcija i komplikacija.

K - NAČIN PROVEDBE IMUNIZACIJE

Obvezna imunizacija protiv određenih zaraznih bolesti obavlja se kontinuirano.

L - KONTINUIRANA IMUNIZACIJA

Kontinuirana imunizacija provodi se cijele godine.

Kontinuirana imunizacija obvezno se provodi u svim područjima općine, a prema utvrđenom kalendaru:

- odmah poslije rođenja protiv tuberkuloze (BCG) i hepatitis B (unutar 12-24 sata);
- sa navršenim jednim mjesecom života protiv hepatitis B;
- sa navršena dva mjeseca života protiv difterije, tetanusa, pertusisa, poliomijelitisa i hemofilus influence tip b;
- u četvrtom mjesecu života protiv difterije, tetanusa, pertusisa, poliomijelitisa i hemofilus influence tip b;
- sa navršenih šest mjeseci života protiv difterije, tetanusa, pertusisa, poliomijelitisa i hepatitis B;
- sa navršenih dvanaest mjeseci života protiv morbila, rubeole i parotitisa;
- u osamnaestom mjesecu života - docjepljivanje protiv poliomijelitisa i hemofilus influence tip b;
- u petoj godini života - docjepljivanje protiv difterije, tetanusa, pertusisa i poliomijelitisa;
- u šestoj godini života - docjepljivanje protiv morbila, rubeole i parotitisa,
- u četrnaestoj godini - docjepljivanje protiv difterije, tetanusa (dT pro adultis) i poliomijelitisa;
- u osamnaestoj godini života - docjepljivanje protiv tetanusa.

Kontinuirana imunizacija se provodi sve dok se ne imuniziraju sve osobe koje podliježu obveznoj imunizaciji, osim osoba kod kojih postoje trajne kontraindikacije.

"Kalendar imunizacije za 2012. godinu" nalazi se u prilogu i čini sastavni dio ove naredbe (Prilog broj 1).

M - POSTUPAK SA OTVORENIM BOĆICAMA CJEPIVA

1. Liofilizirana cijepiva: MRP (protiv morbila, rubeole i parotitisa), Rubeole, Hemofilusa influence tip b) i BCG (protiv tuberkuloze), uporabiti unutar šest sati nakon rastvaranja.

2. Tečna cjepiva: OPV, DTP, DT, TT, hepatitis B (multidozne boćice), nakon otvaranja mogu se koristiti i narednih 14 dana.

Cjepiva navedena pod toč. 1. i 2. smiju se uporabiti na navedeni način, sukladno politici otvorenih boćica SZO (WHO/V&B/00.09) pod uvjetom da:

- nije istekao rok uporabe;
- su skladište pod određenim uvjetima hladnog lanca;
- su osigurani svi uvjeti asepske prilikom navlačenja sadržaja boćice;
- vial monitor (ako je na boćici) nije dosegao točku odbacivanja;
- čep boćice nije bio uronjen u vodu.

II - OBVEZE OVLAŠTENIH ZDRAVSTVENIH USTANOVA I TIJELA UPRAVE GLEDE PROVEDBE PROGRAMA IMUNIZACIJE

Ako u bilo kojem naselju ili u dijelu naselja u kojem se provodi imunizacija broj imuniziranih osoba ne dosegne 95% od broja lica koja podliježu obveznoj imunizaciji protiv tih bolesti, mora se obaviti dopunska imunizacija dok se ne postigne propisani procenat.

Kantonalno ministarstvo zdravstva, na prijedlog kantonalnog zavoda za javno zdravstvo, odreduje za svaku pripadajuću općinu zdravstvenu ustanovu koja će izvoditi Program imunizacije, kao i način provedbe imunizacije.

Zdravstvena ustanova koja izvodi Program imunizacije će, uz stručnu pomoć ovlaštenog kantonalnog zavoda za javno zdravstvo, donijeti godišnji plan imunizacije sa podatcima o broju obveznika, vremenu i mjestu izvođenja imunizacije i sastavu tima koji izvodi imunizaciju, najkasnije 15 dana prije početka provedbe Programa imunizacije.

Plan imunizacije treba dostaviti ovlaštenom kantonalnom zavodu za javno zdravstvo radi ovjere. Tek nakon ovjere plana imunizacije može započeti provedba Programa imunizacije.

Ovlašteni općinski organ uprave za oblast zdravstva, dužan je izraditi spiskove za novorođeno djecu, obveznike za imunizaciju, kao i prikupiti podatke o doseljenoj, odseljenoj i umroj djeci i omladini u dobi do navršenih 18 godina života.

Izradene spiskove i podatke treba dostaviti zdravstvenoj ustanovi radi uspostave kartotekе.

Zdravstvene ustanove, obvezne su odrediti mjesto i vrijeme obavljanja imunizacije i pojedinačnim pozivima pozvati sve obveznike na imunizaciju.

Za maloljetnike poziv se upućuje roditelju ili staratelju uz naznaku prezimena i imena maloljetnika koji podliježe imunizaciji.

Iznimno, poziv se neće dostavljati učenicima osnovnih i srednjih škola.

Zdravstvena ustanova - cijepni centar obvezna je pismenim putem izvijestiti školu o polaznicima određenih razreda koji podliježe imunizaciji, o mjestu i vremenu obavljanja imunizacije, te održati prethodni sastanak s roditeljima učenika koja će se imunizirati.

Imunizacija učenika pojedinih razreda obavlja se u pravilu za vrijeme trajanja nastave u prostorijama zdravstvene ustanove ili prikladnim prostorijama škole.

Škole su obvezne temeljem primljene obavijesti dovesti na imunizaciju sve učenike koji podliježu imunizaciji od određenih zaraznih bolesti.

Doktor medicine koji prilikom imunizacije utvrđi postojanje uzgredne pojave, u svakom pojedinom slučaju, shodno stručno-metodološkoj uputi, obvezno odmah, a najkasnije u toku 24 sata obavještava Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine i ovlašteni kantonalni zavod za javno zdravstvo, na

obrascu "Prijava postvakcinalnih komplikacija", a u slučaju težih uzgrednih pojava ili iznenadne smrti i telefonom.

Zdravstvene ustanove koje koriste cjepiva obvezne su da rukuju cjepivima pod odgovarajućim režimom "hladnog lanca".

Za rad na imunizaciji sa cjepivom koja se daju parenteralno, zdravstvene ustanove koje provode imunizaciju, moraju imati pripremljene ampule adrenalina, kortizonskog preparata sa brzim djelovanjem, kalcijuma za intravenoznu primjenu i antihistaminskih preparata.

Za rad na imunizaciji sa cjepivom koja se daju parenteralno, zdravstvene ustanove koje sprovode imunizaciju dužne su za svaku osobu koje pristupi imunizaciji da osiguraju špricu i jednu iglu za jednokratnu uporabu.

III - EVIDENCIJE I IZVJEŠĆIVANJA O OBAVLJENOJ IMUNIZACIJI

Zdravstvene ustanove koje obavljaju obveznu imunizaciju obvezne su voditi evidenciju o obavljenoj imunizaciji za svaku osobu koja podliježe toj imunizaciji.

Svi podaci o obavljenoj imunizaciji unose se u osnovnu dokumentaciju obveznika cijepljenja - "Karton cijepljenja" koji se nalazi u kartoteci punkta za cijepljenje kojem gravitira osoba koja se cijepi. Isti podatci unose se u "Iskaznicu cijepljenja" koja predstavlja osobnu dokumentaciju i koju cijepljena osoba zadržava kod sebe.

Zdravstvena ustanova koja obavlja imunizaciju dužna je napraviti godišnji plan imunizacije i dostaviti ga ovlaštenom kantonalnom zavodu za javno zdravstvo, a ovaj Zavodu za javno zdravstvo Federacije BiH najkasnije do 1. veljače za tekuću godinu.

Zdravstvene ustanove koje provode Program imunizacije obvezne su dostaviti mjesečno izješće o obavljenoj imunizaciji i potrošnji cjepiva na propisanom obrazcu ovlaštenom kantonalnom zavodu za javno zdravstvo i to najkasnije do 10. u mjesecu za prethodni mjesec, a godišnje izješće najkasnije do 1. veljače za proteklu kalendarsku godinu.

Ovlašteni kantonalni zavod za javno zdravstvo sastavlja zbirno mjesечно izješće o provedenom cijepljenju i potrošnji cjepiva na svom području, i dostavlja ga Zavodu za javno zdravstvo Federacije BiH i to najkasnije do 20. u mjesecu, za prethodni mjesec, a godišnje izješće dostavlja najkasnije do 15. ožujka za proteklu kalendarsku godinu.

Provjera vakcinolog statusa obvezno se obavlja:

1. Prilikom upisa u sve vrste predškolskih ustanova;
2. Prilikom upisa u sve vrste škola od osnovnih do visokih;
3. Prije izvođenja imunizacije po epidemiološkim indikacijama;
4. Prilikom prijema djece i omladine na bolničko liječenje;
5. Prilikom prijema u radni odnos;
6. Prilikom svake posjeti liječniku (novorođenčadi, male djece, predškolske i školske djece i omladine);
7. Prilikom prijema djece u dačke i studentske domove;
8. Prilikom prijema osoba u kolektivne smještaje.

Provjera se sastoji u pružanju dokaza odgovornoj osobi, podnošenjem odgovarajuće dokumentacije o svim prethodnim imunizacijama.

Temeljem utvrđenog statusa o prethodnim imunizacijama, obavlja se cijepljenje, odnosno docjepljivanje sukladno ovom Programu.

IV - ZAVRŠNA ODREDBA

Ova Naredba stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-37-1615/12

08. ožujka 2012. godine
Sarajevo

Ministar

Prof. dr. **Rusmir Mesihović**, v. r.

P r i l o g 1.**KALENDAR IMUNIZACIJE ZA 2012. GODINU**

Dob	Vrsta cjepliva	Napomena
Po rođenju	HepB 1+BCG	Hep B odmah po rođenju, najbolje u roku od 12-24 sata
1 mjesec	HepB 2	
2 mjeseca	DTPa-IPV 1 + Hib 1	
4 mjeseca	DTPa-IPV 2 + Hib 2	Razmak između pojedinih doza najmanje 30 dana
6 mjeseci	DTPa-IPV3 + HepB 3	
12 mjeseci	MRP 1	
18 mjeseci	Hib 3 + OPV 1	
5 godina	DTaPer-IPV	
6 godina	MRP 2	
14 godina	dT + OPV 3	Završni razred osnovne škole
18 godina	TT	Završni razred srednje škole

Tumač skraćenica:

- **BCG** – Bacille Calmette-Guérin - cjepivo protiv tuberkuloze
- **HepB** – cjepivo protiv hepatitisa B
- **Hib** – cjepivo protiv hemofilusa influence tip b
- **DTPa** – cjepivo protiv difterije, tetanusa i pertusisa (acelularno)
- **DTPa-IPV** – kombinirano cjepivo protiv difterije, tetanusa, pertusisa (acelularno) i inaktivno cjepivo protiv poliomijelitisa
- **OPV** – oralno cjepivo protiv poliomijelitisa
- **IPV** – inaktivno cjepivo protiv poliomijelitisa
- **MRP** – cjepivo protiv morbila, rubeole i parotitisa
- **DT (pediatric)-** cjepivo protiv difterije i tetanusa za djecu do 7 godina
- **dT (pro adultis)** – cjepivo protiv difterije i tetanusa za djecu stariju od 7 godina
- **TT** - cjepivo protiv tetanusa

Kanton _____

Zdravstvena ustanova _____

IZVJEŠĆE O OBVEZNIM IMUNIZACIJAMA PROTIV ZARAZNIH BOLESTI

za _____ mjesec 20__ godine

Vrsta cijepiva		Ciljna skupina /kohorta/ djece prema kalendaru imunizacije			Djeca drugih dobnih skupina /necijepljena prema kalendaru imunizacije/		
		Broj planiranih	Broj imuniziranih	%	Broj planiranih	Broj imuniziranih	%
		1	2	3	4	5	6
CIJEPLJENJE	BCG						
	HepB 1						
	HepB 2						
	HepB 3						
	DTPa- IPV 1						
	DTPa- IPV 2						
	DTPa- IPV 3						
	Hib 1						
	Hib 2						
DOCJEPLJIVANJE	MRP						
	Hib						
	OPV 1						
	DTPa-IPV						
	OPV 2						
	MRP						
	dT (pro adult.)						
	OPV 3						
	TT						

Napomena :

Datum: _____

Odgovorna osoba

Kanton _____

Zdravstvena ustanova _____

GODIŠNJI PLAN IMUNIZACIJE

za 20 ____ godinu

Cjepivo	Broj planirane djece prema kalendaru imunizacije (ciljna skupina)	Broj planirane necijepljene djece drugih dobnih skupina	Ukupno
CIJEPLJENJE	BCG		
	HepB (3 doze)		
	DTPa-IPV (3 doze)		
	Hib (2 doze)		
	DT pediatric		
	MRP		
DOCJEPLJIVANJE	Hib		
	OPV 1		
	DTPa-IPV		
	OPV 2		
	MRP		
	dT (pro adul.)		
	OPV 3		
	DT pediatric		
	TT		

Datum: _____

Odgovorna osoba

Kanton _____

Zdravstvena ustanova _____

IZVJEŠĆE O POTROŠNJI CJEPIVA
Za ____ mjesec 20 ____ godine

Cjevivo	Broj doza na početku mjeseca	Broj zatrivenih doza cjeviva u toku mjeseca	Broj utrošenih doza cjeviva u toku mjeseca	Broj odbačenih doza cjeviva u toku mjeseca	Broj preostalih doza cjeviva na kraju mjeseca
BCG					
HepB monodozni					
HepB multidozni					
DTPa-IPV					
OPV					
Hib					
MRP					
DTPa					
DT pediatric					
dT (pro adultis)					
TT					

**IZVJEŠĆE O PROVEDENIM IMUNIZACIJAMA PO OPĆINAMA U _____ GODINI
ZA KANTON _____**

Općina	Broj cijepljenih	Cijena dobra skupina	Druge dobre skupine																
BCG		Br.cijepljenih	Br.plauniranih																
HepB 1																			
HepB 2																			
HepB 3																			
DTPa- IPV 1																			
DTPa- IPV 2																			
DTPa- IPV 3																			
Hib 1																			
Hib 2																			
MRP																			
Hib																			
OPV 1																			
DTPa- IPV																			
OPV 2																			
MRP																			
dT (pro adul.)																			
OPV 3																			
TT																			

Napomena:
Datum:

Odgovorna osoba:

PRIJAVA POSTVAKCINALNIH KOMPLIKACIJA

Demografski podatci

PREZIME I IME OCA:	IME:	Datum rođenja: dd/mm/ gggg ... / ... /	Matični broj:
Adresa:		Pol (zaokruži): M / Ž	Mjesto:
Općina:		Kanton:	
Zdravstvena ustanova:		Ime liječnika:	

APLICIRANA CJEPIVA	Doza	Mjesto aplikacije	Serijski broj	Proizvođač	Rok valjanosti

Datum cijepljenja	Datum početka postv.kompl	Vrijeme trajanja	Datum prijave

<p>Zaokružite kvadratič i opišite postvakcinalnu komplikaciju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Toksični šok sindrom ☐ Sepsa ☐ Absces ; a) sterilni b) bakterijski ☐ Limfadenitis : a) > 1.5 cm b) supurativni ☐ Teže druge reakcije (opisati): <p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Druge komplikacije (navedi): 	<p>Raniji podaci o postvakcinalnim reakcijama i alergijama:</p>
Oporavljen: ..... DA / NE Datum: dd/mm/gg	
Hospitaliziran: ..... DA / NE Datum: dd/mm/gg	
Umro: ..... DA / NE Datum: dd/mm/gg	
Datum prijema prijave:	Potpis liječnika: .....
Broj evidencije prijema:	Datum: dd/mm/gg

Kanton _____

Zdravstvena ustanova / rodilište _____

**IZVJEŠĆE O PROVEDENIM IMUNIZACIJAMA U RODILIŠTU
za _____ mjesec 20 _____ godine**

Cjepivo	Broj živorođenih	Broj cijepljenih	%
BCG			
Hepatitis B			

**IZVJEŠĆE O POTROŠNJI CJEPIVA U RODILIŠTU
za _____ mjesec 20 _____ godine**

Cjepivo	Broj doza cjepiva na početku mjeseca	Broj zaprimljenih doza cjepiva u toku mjeseca	Broj utrošenih doza u toku mjeseca	Broj odbačenih doza cjepiva u toku mjeseca**	Broj preostalih doza na kraju mjeseca
BCG					
Hepatitis B					

** Iste kao rok valjanosti, nepravilno skladištenje, odbačene, nepotrošene boćice itd.

Datum: _____

Odgovorna osoba _____

Kanton: _____

ZBIRNO IZVJEŠĆE O PROVEDENIM IMUNIZACIJAMA PO RODILIŠTIMA KANTONA
za _____ mjesec 20 _____ godine

Cjepivo ►	BCG			Hepatitis B		
	Broj izvirodjenih cijepljeni	Broj cijepljeni	Procenat cijepljene	Broj izvirodjenih cijepljeni	Broj cijepljeni	Procenat cijepljene
Rodilišta ▼						
Kanton UKUPNO						

ZBIRNO IZVJEŠĆE O POTROŠNJI CJEPIVA PO RODILIŠTIMA KANTONA
za _____ mjesec 20 _____ godine

CJEPIVA ►	BCG			Hepatitis B		
	Broj doza cjepiva na početku mjeseca	Broj zaprimljenih doza tijekom mjeseca	Broj utrošeni h doza tijekom mjeseca	Broj doza cjepiva na početku mjeseca	Broj zaprimljeni h doza tijekom mjeseca	Broj utrošeni h doza tijekom mjeseca
Rodilišta ▼						
Kanton UKUPNO						

Datum: _____

Odgovorna osoba

На основу члана 44. Закона о заштити становништва од заразних болести ("Службене новине Федерације БиХ", број 29/05), федерални министар здравства, на приједлог Завода за јавно здравство Федерације Босне и Херцеговине, доноси

НАРЕДБУ

О ПРОГРАМУ ОБАВЕЗНИХ ИМУНИЗАЦИЈА СТАНОВНИШТВА ПРОТИВ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У 2012. ГОДИНИ

I - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Овом наредбом уређује се програм обавезних имунизација становништва против заразних болести у 2012. години.

Обавезна имунизација становништва против заразних болести на територији Федерације Босне и Херцеговине вршиће се у 2012. години по сљедећем програму:

A - ИМУНИЗАЦИЈА ПРОТИВ ДИФТЕРИЈЕ, ТЕТАНУСА И ПЕРТУСИСА

Имунизација против дифтерије, тетануса и пертусиса вршиће се комбинованим четверовалентним DTPa-IPV вакцином.

Имунизација се врши вакцинацијом (примовакцинација) и ревакцинацијом.

1. Вакцинација

Вакцинација обухвата дјецу од навршена два мјесеца до навршених дванаест мјесеци живота (дјеца рођена 2011. и 2012. године).

Вакцинисање против дифтерије, тетануса и пертусиса обавља се давањем три дозе, од по 0,5 ml, комбиноване DTPa-IPV вакцине, са размаком између појединачних доза од најмање 30 дана. Вакцина се даје интрамускуларно у делтоидни мишић. Уколико је размак између појединачних доза дужи од 30 дана, вакцинацију не треба понављати, већ само наставити вакцинисање док се не прими трећа доза.

На исти начин вакцинисаће се по први пут (примарно), дјеца од навршених дванаест мјесеци до навршених пет година живота, која нису раније вакцинисана.

2. Ревакцинација

Ревакцинација против дифтерије, тетануса и пертусиса обухвата сву дјецу у петој години живота (рођена од 2007. године), која су потпуно вакцинисана против дифтерије, тетануса и пертусиса, ако је након примарног вакцинисања протекла најмање једна година.

Ревакцинација против дифтерије, тетануса и пертусиса се врши давањем једне дозе од 0,5 ml вакцине против дифтерије, тетануса и ацелуларног пертусиса (DTaP), односно комбиноване DTPa-IPV вакцине, интрамускуларно у делтоидни мишић.

B - ИМУНИЗАЦИЈА ПРОТИВ ДИФТЕРИЈЕ И ТЕТАНУСА

Имунизација против дифтерије и тетануса вршиће се комбинованим DT вакцином.

Имунизација се врши вакцинацијом и ревакцинацијом.

1. Вакцинација

Вакцинација против дифтерије и тетануса обухвата дјецу од навршена два мјесеца до навршених пет година живота, (рођена 2007. - 2012.), која се због контраиндикација не могу вакцинисати вакцином против дифтерије, тетануса и пертусиса.

Вакцинација се врши давањем три дозе одговарајуће вакцине против дифтерије и тетануса (DT pediatric), са размаком између појединачних доза од најмање 30 дана, односно 42 дана уколико се даје заједно са оралном вакцином против

полиомијелитиса (OPV). Вакцина против дифтерије и тетануса се даје у дози од 0,5 ml, интрамускуларно у делтоидни мишић.

Вакцинација против дифтерије и тетануса обухвата и дјецу од навршених пет до навршених четрнаест година живота, која нису вакцинисана или ако немају доказа да су вакцинисана.

Вакцинација дјеце од навршених пет до навршених седам година живота, (рођена 2005. - 2007. године), врши се давањем двије дозе вакцине против дифтерије и тетануса (DT-pediatric). Вакцина се даје у појединачној дози од 0,5 ml, интрамускуларно у делтоидни мишић, са размаком између појединачних доза од најмање 30 дана, односно 42 дана уколико се даје заједно са оралном вакцином против полиомијелитиса (OPV).

Вакцинација дјеце од навршених седам до навршених четрнаест година живота, (рођена 1998. - 2005. године) врши се давањем двије дозе вакцине против дифтерије и тетануса (dT pro-adultis) у појединачној дози од 0,5 ml интрамускуларно у делтоидни мишић, са размаком између појединачних доза од најмање 30 дана, односно 42 дана уколико се даје заједно са оралном вакцином против полиомијелитиса (OPV).

2. Ревакцинација

Ревакцинација против дифтерије и тетануса обухвата дјецу у четрнаестој години живота, (рођена 1998. године), комплетно вакцинисану и ревакцинисану против дифтерије, тетануса и пертусиса, односно против дифтерије и тетануса (DT pediatric, односно dT pro-adultis).

Ревакцинација против дифтерије и тетануса обухвата и дјецу која су вакцинисана по први пут против дифтерије и тетануса, ако је од дана потпуног вакцинисања протекла једна година.

Ревакцинација се врши давањем једне дозе одговарајуће вакцине против дифтерије и тетануса (DT pediatric, односно dT pro-adultis) у дози од 0,5 ml, интрамускуларно у делтоидни мишић.

C - ИМУНИЗАЦИЈА ПРОТИВ ТЕТАНУСА

Имунизација против тетануса врши се вакцином против тетануса.

Имунизација против тетануса се врши вакцинацијом и ревакцинацијом.

1. Вакцинација

Вакцинација против тетануса обухвата сва лица од навршених четрнаест до навршених осамнаест година живота, (рођена 1994.-1998. године), која раније нису вакцинисана или немају доказе да су вакцинисана.

Вакцинација против тетануса се врши давањем двије дозе одговарајуће вакцине против тетануса (TT), у дози од 0,5 ml, интрамускуларно у делтоидни мишић, са размаком између појединачних доза од једног до три мјесеца.

2. Ревакцинација

Ревакцинација обухвата лица у осамнастој години живота, (рођена 1994. године), односно лица у завршном разреду средње школе која су вакцинисана и ревакцинисана против дифтерије, тетануса и пертусиса, односно дифтерије и тетануса.

Ревакцинација обухвата и лица од навршених осамнаест година живота, која су први пут вакцинисана против тетануса након навршених четрнаест година, а код којих је протекла једна година од дана потпуног вакцинисања.

Ревакцинација против тетануса се врши давањем једне дозе од 0,5 ml, вакцине против тетануса (TT) интрамускуларно, у делтоидни мишић.

D - ИМУНИЗАЦИЈА ПРОТИВ ПОЛИОМИЈЕЛИТИСА

Имунизација против полиомије литиса врши се мртвом (IPV), односно живом (OPV) вакцином против полиомијелитиса.

Имунизација се врши вакцинацијом и ревакцинацијом.

1. Вакцинација

Вакцинација обухвата дјецу од навршених два мјесеца живота, (рођена 2011. и 2012. године) и мора се потпуно провести до навршених дванаест мјесеци живота.

Вакцинација обухвата и дјецу од навршених дванаест мјесеци до навршених четранаест година живота, (рођена 1998. - 2011. године), ако раније нису вакцинисана или ако нема доказа о проведеној вакцинацији.

Вакцинација дјеце до навршених пет година живота обавља се давањем три дозе, од по 0,5 ml, инактивне полио вакцине (IPV, односно комбиноване DTPa-IPV вакцине), са размаком између појединачних доза од најмање 30 дана, или са три дозе живе оралне вакцине (OPV) са размаком између појединачних доза од 42 дана. IPV и комбинована DTPa-IPV вакцина се даје интрамускуларно у делтоидни мишић, а вакцинисање OPV-ом се врши укупавањем 2 капи (0,1 ml) у уста дјетета. Уколико размак између појединачних доза буде дужи од 30 дана односно 42 дана, вакцинација не треба понављати, већ наставити вакцинисање до треће дозе.

Вакцинисање дјеце од шесте до четранаест године живота обавља се давањем три дозе, живе оралне тритипне вакцине (OPV) у размасцима који не смију бити краћи од 42 дана, односно давањем три дозе инактивне полио вакцине (IPV) са размаком између појединачних доза од најмање 30 дана.

Вакцинисање се врши укупавањем двије капи OPV вакцине, у дози од 0,1 ml, у уста дјетета, односно давањем дозе од 0,5 ml инактивне полио вакцине (IPV), интрамускуларно у делтоидни мишић.

Уколико је размак између појединачних доза већи од 42 дана, вакцинисање не треба понављати, већ само наставити вакцинисање до треће дозе.

2. Ревакцинација

Прва ревакцинација обухвата дјецу у другој години живота (рођена 2010. године), ако је од дана потпуно вакцинисања проклекла једна година.

Друга ревакцинација обухвата дјецу у петој години живота (рођена 2007. године).

Трећа ревакцинација обухвата дјецу у четрнаестој години живота (рођена 1998. године).

Ревакцинација се врши укупавањем двије капи оралне полио вакцине (OPV), у дози од 0,1 ml, у уста дјетета, односно давањем једне дозе од 0,5 ml, инактивне полио вакцине (IPV), интрамускуларно у делтоидни мишић.

E - ИМУНИЗАЦИЈА ПРОТИВ ХЕМОФИЛУСА ИНФЛУЕНЦЕ ТИП 6

Имунизација против хемофилуса инфлуенце типа б врши се вакцином против хемофилуса инфлуенце тип б (Hib).

Имунизација против хемофилуса инфлуенце типа б врши се вакцинацијом (примоимунизација) и ревакцинацијом.

1. Вакцинација

Вакцинација дјеце против болести изазваних хемофилусом инфлуенце типа б, обухвата сву дјецу од навршена два мјесеца до навршених 12 мјесеци живота (рођену 2011. и 2012. године).

Вакцинација дјеце против болести иззваних хемофилусом инфлуенце типа б, врши се са двије дозе вакцине против хемофилуса инфлуенце типа б (Hib), са размаком између појединачних доза од 30 дана.

Вакцина се даје у дози од 0,5 ml, интрамускуларно у антеролатерални дио бедра.

Вакцинација дјеце против болести иззваних хемофилусом инфлуенце типа б обухвата и дјецу од навршених 12 мјесеци до навршених 24 мјесеца живота, која нису вакцинисана примарно овом вакцином. Вакцинација се врши давањем једне дозе вакцине против хемофилуса инфлуенце тип б, од 0,5 ml, интрамускуларно у делтоидни мишић.

2. Ревакцинација

Ревакцинација дјеце против болести иззваних хемофилусом инфлуенце тип б обухвата дјецу рођену 2010., односно 2011. године, која су претходно примарно вакцинисана, а од потпуног вакцинисања је прошла најмање једна година.

Ревакцинација се врши једном дозом вакцине од 0,5 ml, интрамускуларно, у делтоидни мишић.

Ф - ИМУНИЗАЦИЈА ПРОТИВ МОРБИЛА, РУБЕОЛЕ И ПАРОТИТИСА

Имунизацији против морбила, рубеоле и паротитиса (МРП) подлијежу обавезно дјеца од навршених 12 мјесеци до навршених 14 година живота и обавља се вакцинацијом и ревакцинацијом.

1. Вакцинација

Вакцинација против морбила, рубеоле и паротитиса, обухвата сву дјецу од навршених дванаест мјесеци до навршених пет година живота (дјеца рођена 2011. и 2007. године).

Ако се из било којих разлога вакцинација не обави до навршene пете године вакцинисање је потребно обавити до навршених 14 година живота (дјеца рођена 1998.-2011. године).

Вакцинација против морбила, рубеоле и паротитиса врши се једном дозом од 0,5 ml живе атенуиране, отопљене, МРП вакцине, интрамускуларно или субкутано у делтоидну регију.

2. Ревакцинација

Ревакцинација против морбила, рубеоле и паротитиса обухвата сву дјецу у шестој години живота, (рођена 2006. године), односно по истеку једне године од вакцинисања. Уколико се ревакцинација не обави у наведеном року, дијете треба ревакцинирати до четранаест године живота (сва дјеца доби до четранаест година требају примити двије дозе МРП вакцине).

Ревакцинација обухвата и сву дјецу која се вакцинисана у доби од 6 до 14 година, а од вакцинације је прошло најмање 3 мјесеца.

Ревакцинација против морбила, рубеоле и паротитиса се врши давањем једне дозе од 0,5 ml, отопљене живе, атенуиране, МРП вакцине, интрамускуларно или субкутано у делтоидну регију.

Посебне одредбе

У случају појаве већих епидемија морбила, уз сагласност Стручног савјетодавног тијела из члана 64. става 1. Закона о заштити становништва од заразних болести ("Службене новине Федерације BiH", број 29/05), могу се вакцинисати против морбила дјеца од шест до дванаест мјесеци живота, с тим да се морају ревакцинирати у периоду од петнаест до десетак мјесеци живота.

Имунизација против морбила и рубеоле може се проводити и код осoba од 15 до 18 година живота, које нису имунизирани или су непотпуно имунизирани против ових болести (ако немају двије дозе морбила, односно једну дозу рубеоле).

Г - ИМУНИЗАЦИЈА ПРОТИВ ТУБЕРКУЛОЗЕ

Имунизација против туберкулозе обухвата дјецу рођену 2012. године и врши се давањем једне дозе од 0,05 ml, (према упутству производача) интадермално, 12 - 24 сата по рођењу, у лијеви делтоидни предио.

Ако се из било којег разлога новорођенче не вакцинише истовремено са вакцином против хепатитиса Б, вакцину против туберкулозе дати у првом могућем контакту са здравственом службом, без обзира на временски размак.

Вакцинацији против туберкулозе, без претходног туберкулинског тестирања, обавезно подлијежу и сва дјеца до пет година живота (рођена 2007. - 2011. године), која нису из било којих разлога вакцинисана у наведеном термину. Вакцинација се обавља давањем једне дозе од 0,1 ml (према

упутству произвођача) интрандермално, у лијеви делтоидни предио.

Доказ да је вакцинација дјече успјело јест ожиљак на мјесту примјене вакцине који се контролише од три до шест мјесеци након вакцинација. Дјече која немају ожиљак или је пречник ожиљка мањи од 3 mm, вакцинишу се поново једном дозом вакцине против туберкулозе.

X - ИМУНИЗАЦИЈА ПРОТИВ ВИРУСНОГ ХЕПАТИТИСА Б

a) Вакцинација новорођенчади

Обавезна вакцинација против вирусног хепатитиса B обухвата сву дјецу рођену у 2012. години.

Вакцинација новорођенчади врши се давањем три дозе одговарајуће вакцине, (појединачна доза 10 mikrograma, односно 0,5 ml), по шеми вакцинација 0, 1, 6 мјесеци.

Прва доза вакцине даје се 12-24 сата по рођењу, давањем једне дозе од 0,5 ml одговарајуће вакцине, интрамускуларно, у антеролатерални дио бедра.

Друга доза вакцине се даје 1 мјесец након прве дозе, давањем једне дозе од 0,5 ml одговарајуће вакцине, интрамускуларно, у антеролатерални дио бедра.

Трећа доза вакцине даје се 6 мјесеци након прве дозе, давањем једне дозе од 0,5 ml одговарајуће вакцине, интрамускуларно, у антеролатерални дио бедра или делтоидну регију.

Ако се новорођенче не вакцинише истовремено са вакцином против туберкулозе, вакцину против хепатитиса B дати у првом могућем контакту са здравственом службом, без обзира на временски размак.

b) Вакцинација новорођенчади HBsAg позитивних мајки

Вакцинација новорођенчади HBsAg позитивних мајки, осим активне заштите вакцином по схеми 0, 1, 2, 12 мјесеци, осим прве дозе вакцине потребно је истовремено, али на различита мјеста, дати одговарајућу дозу хуманог хепатитис B имуноглобулина.

I - ИМУНИЗАЦИЈА КОМБИНОВАНОМ ВАКЦИНОМ

Имунизација комбинованом вакцином може се обавити:

1. против дифтерије, тетануса и пертусиса (DTP);
2. против дифтерије и тетануса (DT);
3. против полиомиелитиса (сва 3 типа, OPV, IPV);
4. против морбила, рубеоле и паротитиса (MRP);
5. против дифтерије, тетануса, пертусиса и болести изазваних хемофилусом инфлуенце (DTP-Hib);
6. против дифтерије, тетануса, пертусиса, полиомиелитиса и болести изазваних хемофилусом инфлуенце (DTP-IPV-Hib);
7. против дифтерије, тетануса, пертусиса и полиомиелитиса (DTPa-IPV);
8. другим комбинованим вакцинама чије су компоненте заступљене у програму имунизације.

Истовремена имунизација може се вршити давањем:

- два или више мртвих антигена;
- два или више живих антигена;
- више мртвих и више живих антигена.

Истовремено имунизација се може обавити:

1. против туберкулозе и хепатитиса B;
2. против полиомиелитиса, дифтерије и тетануса;
3. против полиомиелитиса, дифтерије, тетануса и пертусиса;
4. против полиомиелитиса, дифтерије, тетануса, пертусиса, хемофилус инфлуенце тип б, морбила, рубеоле, паротитиса, рота вируса и вирусног хепатитиса B.

Размаци између вакцина које се дају по календару вакцинације, уколико није друкчије наведено у програму,

морају бити најмање 30 дана, изузетно код вакцинације оралном полио вакцином, размак мора бити 42 дана.

Различите вакцине давати (аплицирати) на различита мјеста.

Вакцине се не смију аплицирати интравенозно ни у глутеалну регију.

J - КОНТРАИНДИКАЦИЈЕ ЗА ПРОВОЂЕЊЕ ИМУНИЗАЦИЈЕ

Обавезно имунизацији против заразних болести не подлијежу лица код којих доктор медицине утврди да постоје контраиндикације.

Контраиндикације за вакцинацију против одређене заразне болести могу бити опште и посебне.

a) Опште контраиндикације за све имунизације су:

1. акутне болести;
2. фебрилна стања;
3. преосјетљивост на састојке вакцине;
4. анафилактичка реакција на претходну вакцину;
5. за живе атенуиране вирусне вакцине, још и:
  - стање ослабљеног имунитета (имунодефицијенција стечена, прирођена или у току малигних болести, терапија антиметаболицима, кортикостероидима - веће дозе, алкилирајућим спојевима или усијед зрачења);
  - гравидитет.

b) Посебне контраиндикације су:

1. За вакцинацију против туберкулозе: оштећење станичног имунитета због HIV инфекције.
2. За вакцинацију против пертусиса: прогресивне болести централног нервног система (неконтролисана епилепсија, инфантилни спазми, прогресивна енцефалопатија), компликација на претходну дозу вакцине (конвулзије, колапс, стање слично шоку у току 48 сати од претходне дозе, енцефалопатија у року од 7 дана од претходне DTP дозе).
3. За вакцинацију новорођенчади против хепатитиса B: витална угроженост новорођенчада и Apgar < 7.

Осим контраиндикација наведених под тачком б) при имунизацији против појединих заразних болести могу бити и друге контраиндикације прописане од стране производија вакцина.

Контраиндикације за имунизацију против одређене заразне болести одређује доктор медицине који врши имунизацију, односно под чијим се надзором она врши, прегледом лица која подлијежу обавезној имунизацији и увидом у здравствену документацију прије приступања имунизацији.

Контраиндикације за имунизацију појединих лица против одређених заразних болести могу бити привремене или трајне.

Ако постоје привремене контраиндикације, уписују се у основну документацију и одмах се одређује вријеме и место накнадне вакцинације.

Трајне контраиндикације за имунизацију против одређених заразних болести одређује Комисија за поствакциналне реакције и компликације Федералнога министарства здравства (чл. 13 Правилника о начину спроведбе обавезне имунизације, имунопрофилаксе и хемопрофилаксе против заразних болести те о лицима која се подвргавају тој обавези ("Службене новине Федерације BiH", бр. 22/07, 19/08, 6/10 и 8/11), састављена од стручњака из области педијатрије, инфектологије и епидемиологије, а на основу налаза доктора медицине одговарајуће специјалности, односно увида у основну медицинску документацију.

Утврђена трајна контраиндикација се уписује у основну документацију и о томе издаје потврда. Комисија за поствакциналне реакције и компликације доноси препоруке о лијечењу поствакциналних реакција и компликација.

K - НАЧИН ПРОВОЂЕЊА ИМУНИЗАЦИЈЕ

Обавезна имунизација против одређених заразних болести обавља се континуирано.

L - КОНТИНУИРАНА ИМУНИЗАЦИЈА

Континуирана имунизација проводи се цијеле године.

Континуирана имунизација обавезно се проводи у свим подручјима општине, а према утврђеном календару:

- одмах послиje рођења против туберкулозе (BCG) и хепатитиса Б (унутар 12-24 сата);
- са навршеним једним мјесецом живота против хепатитиса Б;
- са навршена два мјесеца живота против дифтерије, тетануса, пертузиса, полиомијелитиса и хемофилус инфлуенце тип б;
- у четвртом мјесецу живота против дифтерије, тетануса, пертузиса, полиомијелитиса и хемофилус инфлуенце тип б;
- са навршених шест мјесеци живота против дифтерије, тетануса, пертузиса, полиомијелитиса и хепатитиса Б;
- са навршених дванаест мјесеци живота против морбила, рубеоле и паротитиса;
- у осамнаестом мјесецу живота - ревакцинација против полиомијелитиса и хемофилус инфлуенце тип б;
- у петој години живота - ревакцинација против дифтерије, тетануса, пертузиса и полиомијелитиса;
- у шестој години живота - ревакцинација против морбила, рубеоле и паротитиса,
- у четрнаестој години - ревакцинација против дифтерије, тетануса (dT pro adultis) и полиомијелитиса;
- у осамнастој години живота - ревакцинација против тетануса.

Континуирана имунизација се проводи све док се не имунизирају сва лица која подлијежу обавезној имунизацији, осим лица код којих постоје трајне контраиндикације.

"Календар имунизације за 2012. годину" налази се у прилогу и чини саставни дио ове наредбе (Прилог 1.)

M - ПОСТУПАК СА ОТВОРЕНИМ БОЧИЦАМА ВАКЦИНА

1. Лиофилизиране вакцине: МРП (против морбила, рубеоле и паротитиса), Рубеоле, Хемофилус инфлуенце тип б) и BCG (против туберкулозе), употребљавајући унутар сати након отварања.
2. Течне вакцине: OPV, DTP, DT, TT, хепатитис Б (мултидозне бочице), након отварања могу се користити и наредних 14 дана.

Вакцине наведене под тач. 1. и 2. смију се користити на наведени начин, у складу са политиком отворених бочица СЗО (WHO/V&B/00.09) под условом да:

- није истекао рок употребе;
- су складиште под одређеним условима хладног ланца;
- су обезбиђени сви услови асепсе приликом навлачења садржаја бочице;
- вијал монитор (ако је на бочици) није досегао тачку одбацивања;
- чеп бочице није био урођен у воду.

II - ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ЗДРАВСТВЕНИХ УСТАНОВА И ОРГАНА УПРАВЕ У ПОГЛЕДУ ПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА ИМУНИЗАЦИЈЕ

Ако у било којем насељу или у дјелу насеља у којем се спроводи имунизација број имунизираних лица не достigne 95% од броја лица која подлијежу обавезној имунизацији против тих болести, мора се обавити допунска имунизација док се не простише прописани постотак.

Кантонално министарство здравства, на приједлог кантоналног завода за јавно здравство, одређује за сваку припадајућу општину здравствену установу која ће изводити Програм имунизације, као и начин провођења имунизације.

Здравствена установа која изводи Програм имунизације ће, уз стручну помоћ надлежног кантоналног завода за јавно здравство, донијети годишњи план имунизације са подацима о броју обавезника, времену и мјесту извођења имунизације и саставу тима који изводи имунизацију, најкасније 15 дана прије почетка провођења Програма имунизације.

План имунизације треба доставити надлежном кантоналном заводу за јавно здравство ради овјере. Тек након овјере плана имунизације може започети провођење Програма имунизације.

Надлежни општински орган управе за област здравства, дужан је израдити спискове за новорођену дјецу, обавезнике за имунизацију, као и прикупити податке о досељеној, одсељеној и умрлој дјеци и омладини у доби до навршених 18 година живота.

Израђене спискове и податке треба доставити здравственој установи ради успостављања картотеке.

Здравствене установе, обавезне су одредити мјесто и вријеме обављања имунизације и појединачним позивима позвати све обавезнике на имунизацију.

За малојетнике позив се упуњаје родитељу или старатељу уз назнаку презимена и имена малојетника који подлијеже имунизацији.

Изузетно, позив се неће достављати ученицима основних и средњих школа.

Здравствена установа - вакцинациони центар обавезна је писменим путем обавијестити школу о полазницима одређених разреда који подлијежу имунизацији, о мјесту и времену обављања имунизације, те одржати претходни састанак с родитељима ученика која ће се имунизирати.

Имунизација ученика појединих разреда обавља се у правилу за вријеме трајања наставе у просторијама здравствене установе или прикладним просторијама школе.

Школе су обавезне на основу примљене обавијести довести на имунизацију све ученике који подлијежу имунизацији од одређених заразних болести.

Доктор медицине који приликом имунизације утврди постојање узгредне појаве, у сваком поједином случају, сходно стручно-методолошком упутству, обавезно одмах, а најкасније у току 24 сата обавијештава Завод за јавно здравство Федерације Босне и Херцеговине и надлежни кантонални завод за јавно здравство, на обрасцу "Пријава поствакциналних компликација", а у случају тежих узгредних појава или изненадне смрти и телефоном.

Здравствене установе које користе вакцине обавезне су да рукују вакцинама под одговарајућим режимом "хладног ланца".

За рад на имунизацији са вакцином која се даје парентерално, здравствене установе које проводе имунизацију, морају имати припремљене ампуле адреналина, кортизонског препарата са брзим дјеловањем, калцијума за интравенозну примјену и антихистаминских препарата.

За рад на имунизацији са вакцином која се даје парентерално, здравствене установе које спроводе имунизацију дужне су за свако лице које приступи имунизацији да обезбиђе једну шприцу и једну иглу за једнократну употребу.

III - ЕВИДЕНЦИЈЕ И ИЗВЈЕШТАВАЊА О ОБАВЉЕНОЈ ИМУНИЗАЦИЈИ

Здравствене установе које обављају обавезну имунизацију обавезне су водити евиденцију о извршеној имунизацији за свако лице које подлијеже тој имунизацији.

Сви подаци о извршеној имунизацији уносе се у основну документацију обавезника вакцинација - "Картон вакцинације" који се налази у картотеци пункта за вакцинацију којем гравитира лице које се вакцинише. Исти подаци уносе се у "Исказницу вакцинација" која представља личну документацију и коју вакцинисано лице задржава код себе.

Здравствена установа која обавља имунизацију дужна је направити годишњи план имунизације и доставити га надлежном кантоналном заводу за јавно здравство, а овај

Заводу за јавно здравство Федерације БиХ најкасније до 1. фебруара за текућу годину.

Здравствене установе које проводе Програм имунизације обавезне су доставити мјесечни извјештај о извршеној имунизацији и потрошњи вакцина на прописаном обрасцу надлежном кантоналном заводу за јавно здравство и то најкасније до 10. у мјесецу за претходни мјесец, а годишњи извјештај најкасније до 1. фебруара за протеклу календарску годину.

Надлежни кантонални завод за јавно здравство саставља збирни мјесечни извјештај о проведеној вакцинацији и потрошњи вакцина на свом подручју, и доставља га Заводу за јавно здравство Федерације БиХ и то најкасније до 20. у мјесецу, за претходни мјесец, а годишњи извјештај доставља најкасније до 15. марта за протеклу календарску годину.

Проверјера вакциналног статуса обавезно се врши:

1. Приликом уписа у све врсте предшколских установа;
2. Приликом уписа у све врсте школа од основних до високих;
3. Прије извођења имунизације по епидемиолошким индикацијама;
4. Приликом пријема дјеце и омладине на болничко лијечење;

5. Приликом пријема у радни однос;
6. Приликом сваке посјете љекару (новорођенчади, мале дјеце, предшколске и школске дјеце и омладине);
7. Приликом пријема дјеце у ђачке и студентске домове;
8. Приликом пријема лица у колективне смјештаје.

Провјера се састоји у пружању доказа одговорном лицу, подношењем одговарајуће документације о свим претходним имунизацијама.

На основу утврђеног статуса о претходним имунизацијама, врши се вакцинација, односно ревакцинација у складу са овим Програмом.

IV - ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Ова Наредба ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број 01-37-1615/12
08. марта 2012. године
Сарајево

Министар
Проф. др Руслан Месић, с. р.

Прилог 1.**КАЛЕНДАР ИМУНИЗАЦИЈЕ ЗА 2012.ГОДИНУ**

Доб	Врста вакцине	Напомена
По рођењу	НерВ 1+BCG	Хеп Б одмах по рођењу, најбоље у року од 12-24
1 мјесец	НерВ 2	
2 мјесеца	DTPa-IPV 1 + Hib 1	
4 мјесеца	DTPa-IPV 2 + Hib 2	Размак између поједињих доза најмање 30 дана
6 мјесеци	DTPa-IPV3 + НерВ 3	
12 мјесеци	MRP 1	
18 мјесеци	Hib 3 + OPV 1	
5 година	DTaPer-IPV	
6 година	MRP 2	
14 година	dT + OPV 3	Завршни разред основне школе
18 година	TT	Завршни разред средње школе

Тумач скраћеница:

- BCG – Bacille Calmette-Guérin-вакцина против туберкулозе
- НерВ – вакцина против хепатитиса Б
- Hib – вакцина против хемофилуса инфлуенце тип б
- DTPa – вакцина против дифтерије, тетануса и пертусиса (ацелуларно)
- DTPa-IPV – комбинована вакцина против дифтерије, тетануса, пертусиса (ацелуларно) и инактивна вакцина против полиомијелитиса
- OPV – орална вакцина против полиомијелитиса
- IPV – инактивна вакцина против полиомијелитиса
- MRP – вакцина против морбила, рубеоле и паротитиса
- DT (pediatric) - вакцина против дифтерије и тетануса за дјецу до 7 година
- dT (pro adultis) – ваксина против дифтерије и tetanusa за дјеси старији од 7 година
- TT - vakcina protiv tetanusa

Кантон _____

Здравствена установа _____

ИЗВЈЕШТАЈ О ОБАВЕЗНИМ ИМУНИЗАЦИЈАМА ПРОТИВ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

за _____ мјесец 20 _____ године

Врста вакцине	Циљана скупина /кохорта/ дјеце према календару имунизације			Дјеца других добних скупина /невакцинисана према календару имунизације/		
	Број планираних	Број имунизираних	%	Број планираних	Број имунизираних	%
	1	2	3	4	5	6
ВАКЦИНАЦИЈА	BCG					
	HepB 1					
	HepB 2					
	HepB 3					
	DTPa- IPV 1					
	DTPa- IPV 2					
	DTPa- IPV 3					
	Hib 1					
	Hib 2					
	MRP					
РЕВАКЦИНАЦИЈА	Hib					
	OPV 1					
	DTPa-IPV					
	OPV 2					
	MRP					
	dT (pro adult.)					
	OPV 3					
	TT					

Напомена :

Датум: _____

Одговорно лице

Кантон_____

Здравствена установа_____

ГОДИШЊИ ПЛАН ИМУНИЗАЦИЈЕ

за 20____ годину

Вакцина	Број планиране дјеце према календару имунизације (циљана група)	Број планиране невакцинисане дјеце других добних група	Укупно
ВАКЦИНАЦИЈА	BCG		
	НерВ (3 дозе)		
	DTPa-IPV (3 дозе)		
	Hib (2 дозе)		
	DT pediatric		
	MRP		
РЕВАКЦИНАЦИЈА	Hib		
	OPV 1		
	DTPa-IPV		
	OPV 2		
	MRP		
	dT (pro adul.)		
	OPV 3		
	DT pediatric		
	TT		

Датум:_____

Одговорно лице

Кантон _____

Здравствена установа _____

ИЗВЈЕШТАЈ О ПОТРОШЊИ ВАКЦИНА

за ____ мјесец 20 ____ године

Вакцина	Број доза на почетку мјесеца	Број запримљених доза вакцина у току мјесеца	Број утровених доза вакцина у току мјесеца	Број одбачених доза вакцина у току мјесеца	Број преосталих доза вакцина на крају мјесеца
BCG					
НерВ Монодозни					
НерВ Мултидозни					
DTPa-IPV					
OPV					
Hib					
MRP					
DTPa					
DT pediatric					
dT (pro adultis)					
Π					

ИЗВЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНИМ ИМУНИЗАЦИЈАМА ПО ОПШТИНАМА У _____ ГОДИНИ
ЗА КАНТОН _____

Општина	Циљна добна група	Друге добне групе						
BCG								
НерВ 1								
НерВ 2								
НерВ 3								
DTPa-IPV 1								
DTPa-IPV 2								
DTPa-IPV 3								
Hib 1								
Hib 2								
MRP								
Hib								
OPV 1								
OPV 2								
MRP								
dT (proto adul.)								
OPV 3								
TT								
ПЕБАКУНИЗАЦИЈА								
БАКУНИЗАЦИЈА								

Напомена:
Датум: _____

Одговорно лице: _____

ПРИЈАВА ПОСТВАКЦИНАЛНИХ КОМПЛИКАЦИЈА

Демографски подаци

ПРЕЗИМЕ И ИМЕ ОЦА:	ИМЕ:	Датум рођења: дд/мм/ гггг .. / .. / .. .	Матични број:
Адреса:		Пол (заокружи): М / Ж	Мјесто:
Општина:		Кантон:	
Здравствена установа:		Име љекара:	

АПЛИЦИРАНЕ ВАКЦИНЕ	Доза	Мјесто апликације	Серијски број	Произвођач	Рок трајања

Датум вакцинације	Датум почетка поств.компл	Вријеме трајања	Датум пријаве

<p>Заокружите квадратић и описите постvakциналну компликацију:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Токсични шок синдром ☐ Сепса ☐ Абсцес; а) стерилни б) бактеријски ☐ Лимфаденитис: а) > 1.5 цм б) супуративни ☐ Теже друге реакције (описати): <p>□ Друге компликације (наведи):</p>	<p>Ранији подаци о постvakциналним реакцијама и алергијама:</p>
<p>Опорављен: ..... ДА / НЕ Датум: дд/мм/гг</p> <p>Хоспитализован: ..... ДА / НЕ Датум: дд/мм/гг</p> <p>Умро: ..... ДА / НЕ Датум: дд/мм/гг</p>	
Датум пријема пријеве:	Потпис љекара:
Број евиденције пријема:	Датум: дд/мм/гг

Кантон _____

Здравствена установа/породилиште _____

**ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНИМ ИМУНИЗАЦИЈАМА У ПОРОДИЛИШТУ
за ____ мјесец 20 ____ године**

Вакцина	Број живорођених	Број вакцинисаних	%
BCG			
Хепатитис Б			

**ИЗВЈЕШТАЈ О ПОТРОШЊИ ВАКЦИНА У ПОРОДИЛИШТУ
за ____ мјесец 20 ____ године**

Вакцина	Број доза вакцина на почетку мјесеца	Број запримљених доза вакцина у току мјесеца	Број утроšenih доза у току мјесеца	Број одбачених доза вакцина у току мјесеца**	Број преосталих доза на крају мјесеца
BCG					
Хепатитис Б					

** Истекао рок валидности, неправилно складиштење, одбачене, непотрошено бочице итд.

Датум: _____

Одговорно лице _____

Кантон:

ЗБИРНИ ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНИМ ИМУНИЗАЦИЈАМА ПО ПОРОДИЛИШТИМА КАНТОНА
за _____ мјесец 20 _____ године

Вакцина ►	BCG		Хепатитис Б	
	Породилишта ▼	Кантон УКУЛНО	Локторак	Бактеријални хепатитис

ЗБИРНИ ИЗВЈЕШТАЈ О ПОТРОШЊИ ВАКЦИНА ПО ПОРОДИЛИШТИМА КАНТОНА
за _____ мјесец 20 _____ године

ВАКЦИНЕ ►	БЦГ			Хепатитис Б		
	Број доза вакцина на почетку мјесеца	Број запримљених доза током мјесеца	Број утрошених доза током мјесеца	Број доза вакцина на почетку мјесеца	Број запримљених доза током мјесеца	Број утрошених доза током мјесеца
Породилишта ▼						
Кантон УКУЛНО						

Датум:

Одговорно лице